

به نام خدا

وزارت راه و شهرسازی
معاونت مسکن و ساختمان

لایحه اصلاح

قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان

مصوب ۱۳۷۴

آذر ماه ۱۳۹۶

فهرست عناوین

۴	فصل اول - کلیات
۴	ماده ۱ - اهداف
۴	ماده ۲ - تعاریف و اختصارات
۸	فصل دوم - حرفه‌مندی
۸	ماده ۳ - اهداف حرفه‌مندی
۸	ماده ۴ - اصول حرفه‌مندی
۸	ماده ۵ - اصول اخلاق حرفه‌ای
۸	ماده ۶ - حقوق حرفه‌مندی
۸	ماده ۷ - کسب صلاحیت حرفه‌ای
۸	ماده ۸ - پروانه حرفه‌مندی
۹	ماده ۹ - شرایط ارائه خدمات حرفه‌ای
۹	ماده ۱۰ - پروانه فعالیت
۹	ماده ۱۱ - بیمه خدمات
۱۰	ماده ۱۲ - آموزش حرفه‌ای مستمر
۱۰	ماده ۱۳ - سامانه حرفه‌مندی
۱۰	ماده ۱۴ - هیات عالی
۱۱	فصل سوم - سازمان‌های حرفه‌مندی
۱۱	ماده ۱۵ - سازمان
۱۱	ماده ۱۶ - وظایف سازمان
۱۲	ماده ۱۷ - ارکان سازمان
۱۲	۱۷،۱ مجمع عمومی
۱۳	۱۷،۲ شورای عالی
۱۴	۱۷،۳ رئیس کل
۱۴	۱۷،۴ بازرسان
۱۴	۱۷،۵ هیات مدیره
۱۶	ماده ۱۸ - شرایط ارکان سازمان
۱۶	ماده ۱۹ - سازمان‌های استانی
۱۶	ماده ۲۰ - هیات مرکزی نظارت بر انتخابات
۱۷	ماده ۲۱ - عضویت‌ها
۱۷	۲۱،۱ اشخاص حقیقی
۱۷	۲۱،۲ اشخاص حقوقی
۱۷	ماده ۲۲ - منابع درآمدی و هزینه سازمان
۱۸	ماده ۲۳ - کاردان‌های فنی
۱۸	ماده ۲۴ - کارشناسی
۱۸	ماده ۲۵ - وزارت
۱۸	فصل چهارم - نظام انتظامی
۱۸	ماده ۲۶ - تخلفات انتظامی

۲۶،۱	تخلفات انتظامی درجه یک یا دو	۱۸
۲۶،۲	تخلفات انتظامی درجه سه یا چهار	۱۸
۲۶،۳	تخلفات انتظامی درجه پنج یا شش	۱۹
۲۷	مجازات های انتظامی	۲۰
۲۸	مرجع رسیدگی به تخلفات انتظامی	۲۰
۲۹	نحوه رسیدگی و آثار	۲۱
۲۲	فصل پنجم - نظام مسئولیتی	۲۲
۳۰	ضوابط و مقررات ساختمانی	۲۲
۳۱	حوزه های مسئولیت	۲۲
۳۱،۱	حوزه مسئولیت کارفرما	۲۲
۳۱،۲	حوزه مسئولیت مشاور	۲۳
۳۱،۳	حوزه مسئولیت پیمانکار	۲۳
۳۱،۴	حوزه مسئولیت مرجع صدور پروانه و کنترل ساختمان	۲۳
۳۱،۵	حوزه مسئولیت وزارت	۲۳
۳۱،۶	حوزه مسئولیت مراجع دخیل	۲۴
۳۱،۷	حوزه مسئولیت تولیدکنندگان و تامین کنندگان و فروشندگان مصالح، ادوات و تجهیزات ساختمانی	۲۴
۲۴	فصل ششم - صیانت از حقوق شهروندی، توسعه، ترویج و آموزش همگانی	۲۴
۳۲	صیانت از حقوق شهروندی	۲۴
۳۲،۱	آزادی قراردادی	۲۴
۳۲،۲	تضمین جبران خسارت	۲۴
۳۲،۳	رعایت حقوق افراد با شرایط جسمی خاص	۲۴
۳۲،۴	رعایت حقوق همسایگی و اشرافیت	۲۵
۳۳	ترویج و آموزش همگانی	۲۵
۲۵	فصل هفتم - صندوق حمایت حرفه مندان	۲۵
۳۴	بیمه حمایت اجتماعی	۲۵
۳۵	صندوق حمایت	۲۵
۳۶	اساسنامه صندوق	۲۶
۳۷	منابع مالی صندوق	۲۶
۳۸	نرخ و ترتیب پرداخت	۲۶
۳۹	بازنشستگی	۲۶
۴۰	سوابق خدمتی	۲۶
۴۱	برداشت یا تصرف غیر قانونی	۲۶
۲۶	فصل هشتم - سایر	۲۶
۴۲	حوزه شمول قانون	۲۶
۴۳	نحوه و زمان بندی اجرای قانون	۲۷
۴۴	نقض مقررات حرفه مندی	۲۷
۴۵	هزینه های تدوین مقررات ملی، توسعه و ترویج	۲۷
۴۶	هزینه های مرتبط	۲۷

فصل اول - کلیات

ماده ۱ - اهداف

۱. تقویت و توسعه فرهنگ و اخلاق اسلامی در ارائه خدمات حرفه‌ای و مهندسی
۲. تنظیم نظام حرفه‌مندی، تنسيق امور مشاغل حرفه‌ای به حرفه‌مندان
۳. تنظیم نظام مسئولیتی فعالین حوزه صنعت ساختمان
۴. به روزرسانی ضوابط و مقررات ساختمانی در انطباق با معیارهای بین المللی
۵. تاکید بر اصل رقابت‌پذیری در ارائه خدمات فنی و مهندسی
۶. یکپارچه سازی اصول و مبانی فنی و مهندسی، ایمنی، اجرایی و نظام مسئولیتی
۷. صیانت از حقوق شهروندی در صنعت ساختمان
۸. تامین موجبات ارتقاء و تضمین کیفیت پروژه های ساختمانی
۹. اعتلای صنعت ساختمان کشور در حوزه‌های تربیت نیروی انسانی حرفه‌مند و ماهر، ارائه خدمات فنی- مهندسی، تولید، تامین و عرضه مصالح، ادوات و تجهیزات ساختمانی
۱۰. تامین الزامات اولیه صدور خدمات فنی و مهندسی در حوزه حرفه‌مندی

ماده ۲ - تعاریف و اختصارات

حرفه‌مندی - جایگاه اجتماعی ناشی از فعالیت حرفه‌ای است که بر چهار رکن تخصص مبتنی بر تحصیلات دانشگاهی، استقلال در تصمیم‌گیری، تعهد و مسئولیت‌پذیری استوار است.
حرفه‌مند - به دارندگان پروانه حرفه‌مندی موضوع این قانون گفته می‌شود. در این قانون به حرفه‌مندان رشته‌های معماری "معمار" و به مابقی "مهندس" گفته می‌شود.

رشته‌های حرفه‌مندی - به هفت رشته معماری، عمران، مکانیک، برق، شهرسازی، نقشه برداری و ترافیک گفته می‌شود.

رسته‌های حرفه‌مندی - رشته‌های حرفه‌مندی این قانون در سه رسته به شرح زیر تقسیم می‌شوند:

۱- رسته معماری و شهرسازی شامل معماران و شهرسازان

۲- رسته مهندسی عمران شامل مهندسان عمران، نقشه‌برداری و ترافیک

۳- رسته مهندسی مکانیک و برق شامل مهندسان مکانیک و برق

رشته‌های زیر مجموعه - به سایر رشته‌های مرتبط در هر یک از رسته‌های حرفه‌مندی گفته می‌شود که طی نظام‌نامه مربوطه توسط وزارت اعلام می‌شود.

پروانه حرفه‌مندی - به مجوزی که پس از احراز صلاحیت حرفه‌ای به واجدین شرایط در یکی از رشته‌های حرفه‌مندی اعطا می‌شود گفته می‌شود. به مجوز برای معماران "پروانه معماری" و برای مهندسان "پروانه مهندسی" نامیده می‌شود.

صلاحیت حرفه‌ای - به دامنه حقوق، وظایف و مسئولیت‌های ناشی از پروانه حرفه‌مندی گفته می‌شود.

مسئولیت خدمات حرفه‌ای - به کلیه مسئولیت‌های ناشی از ارائه خدمات حرفه‌ای گفته می‌شود. این مسئولیت با بیمه خدمات مسئولیت حرفه‌ای مربوطه پوشش داده می‌شود.

حرفه‌مند کارآموز - به متقاضی اخذ پروانه حرفه‌مندی در دوران کارآموزی گفته می‌شود که مشمول کلیه مقررات حرفه‌مندی و انتظامی این قانون می‌گردد.

مقررات حرفه‌مندی - به کلیه احکام مندرج در این قانون و آئین نامه ها و دستورالعمل‌های آن گفته می‌شود.

اخلاق حرفه‌ای - به مجموعه آداب و رفتارهای شخصی و اجتماعی هر حرفه‌مند که در تاکید بر شایسته‌مندی، منزلت و جایگاه اجتماعی حرفه‌مندان، حرفه و سازمان‌های حرفه‌ای گفته می‌شود. نتیجه اعمال اخلاق حرفه‌ای توسط حرفه‌مندان باید در نهایت صداقت، درستی و امانت‌داری منجر به تحقق اهداف و اصول حرفه‌مندی گردد.

کارنامه حرفه‌ای - به پرونده مشتمل بر سوابق فعالیت حرفه‌ای هر حرفه‌مند که توسط سازمان تهیه می‌شود گفته می‌گردد. کارنامه حرفه‌ای شامل مواردی از قبیل سوابق حرفه‌ای، شغلی، مشخصات پروژه‌های انجام داده شده و در دست انجام، سوابق انتظامی، مشخصات بیمه مسئولیت حرفه‌ای و سایر موارد مرتبط با امور حرفه‌ای که طبق مقررات حرفه‌مندی مربوطه تنظیم می‌گردد، می‌باشد. دسترسی به کارنامه حرفه‌مندی برای سازمان و مراجع نظارتی، قضایی و اشخاص طرف قرارداد با حرفه‌مند آزاد است. حدود سطح دسترسی اشخاص و مراجع مذکور در آئین نامه اجرایی تعیین می‌گردد.

مهر حرفه‌مندی - به مهر متحد الشکلی که توسط وزارت و به تقاضای حرفه‌مند برای استفاده در ارائه خدمات حرفه‌ای تهیه می‌شود گفته می‌گردد.

بیمه مسئولیت حرفه‌ای مشاور - به قرارداد پوشش حمایتی مسئولیت ارائه خدمات حرفه‌ای مشاور در حیطه قراردادی وی در هر پروژه؛ که بین مشاور و شرکت‌های بیمه‌گر عقد می‌شود، گفته می‌گردد. این بیمه وظیفه پوشش و جبران خسارت‌های مالی، بدنی و جانی ناشی از خطاها و اشتباهات احتمالی حرفه‌مند در ارائه خدمات حرفه‌ای را در برابر کارفرما و افراد جامعه که بصورت مستقیم یا غیر مستقیم در معرض آثار خدمات وی قرار دارند به عهده دارد. پوشش حمایتی این بیمه در ارائه خدمات حرفه‌ای مشاور همواره ناظر بر اعتبار زمانی هریک از حوزه‌های ضوابط و مقررات ساختمانی است.

بیمه مسئولیت اجرایی پیمانکار - به قرارداد پوشش حمایتی مسئولیت عملیات اجرایی پیمانکار در حیطه قراردادی وی در هر پروژه؛ که بین پیمانکار و شرکت‌های بیمه‌گر عقد می‌شود، گفته می‌گردد. این بیمه وظیفه پوشش و جبران خسارت‌های مالی، بدنی و جانی ناشی از خطاها، اشتباهات احتمالی پیمانکار در عملیات اجرایی پروژه را در برابر کارفرما و افراد جامعه که بصورت مستقیم یا غیر مستقیم در معرض آثار خدمات وی قرار دارند به عهده دارد.

بیمه مسئولیت عملیات ساختمانی - به قرارداد پوشش حمایتی مسئولیت کل عملیات ساختمانی توسط کارفرما، که بین وی و شرکت‌های بیمه‌گر عقد می‌شود، گفته می‌گردد. این بیمه وظیفه جبران خسارت‌ها زیر را در طول مدت اجرای کامل پروژه را به عهده دارد:

خسارت‌های بدنی و جانی کارکنان کارفرما و اشخاص ثالث در داخل یا مجاور کارگاه پروژه

- خسارت‌های مادی به اموال مردم و همسایگان مجاور پروژه به هر شکل

- خسارت‌های مادی به تاسیسات زیربنایی و اموال شهری مثل خطوط انتقال آب، گاز، برق، پیاده روها، جداول، فضای سبز و غیره

بیمه کارکردهای اساسی ساختمان - به قرارداد پوشش حمایتی هرگونه خسارت وارد به سازه‌های اصلی و جانبی ساختمان ناشی از خطا یا اشتباه مشاور در ارائه خدمات حرفه‌ای یا عملیات اجرایی توسط پیمانکار؛ یا استفاده از مصالح، ادوات و تجهیزات مورد تایید ضوابط و مقررات گفته می‌شود. این بیمه نامه پس از اتمام پروژه و با شروع دوران بهره برداری پروژه توسط کارفرما به مالکان و بهره برداران جدید انتقال می‌یابد.

پروانه فعالیت - به مجوز فعالیت مشاور و پیمانکار که طبق مقررات حرفه‌مندی توسط سازمان صادر می‌شود، گفته می‌گردد.

مسئولیت فنی - به تعهد قانونی هر حرفه‌مند در ارائه خدمات حرفه‌ای که تحت نام، امضا و مهر حرفه‌مندی وی ارائه و قابل انتقال به غیر نیست گفته می‌شود.

خدمات حرفه‌ای - به کلیه خدمات قابل ارائه توسط مشاوران موضوع این قانون منطبق بر پروانه فعالیت ایشان در هر یک از رشته‌های حرفه‌مندی و با پشتوانه بیمه مسئولیت حرفه‌ای گفته می‌شود. این خدمات شامل و نه محدود به موارد زیر است: تولید اسناد و مدارک فنی، نظارت عالی، خدمات آزمایشگاهی و غیره.

خدمات تخصصی - به خدماتی گفته می‌گردد که مشمول خدمات حرفه‌ای نیست. در کلیه مواردی که ارائه این خدمات مستلزم پذیرش مسئولیت حرفه‌ای باشد؛ خدمات مزبور باید با مسئولیت حرفه‌ای حرفه‌مند رشته مرتبط ارائه شود. این خدمات شامل و نه محدود به موارد زیر است: طراحی، کنترل مهندسی، مدیریت پروژه، مدیریت کارگاه، متره و برآورد، خدمات کارشناسی، آموزشی، مدیریتی و غیره

کارفرما - شخص حقیقی یا حقوقی که پروژه برای وی طراحی و اجرا می‌شود و تامین کننده بودجه پروژه است. کارفرما طرف قرارداد با مشاور و پیمانکار پروژه است و کلیه وظایف و مسئولیت‌های اداری و حقوقی پروژه را در برابر مرجع صدور پروانه و کنترل ساختمان و اشخاص ثالث برعهده دارد. کارفرما می‌تواند سرمایه گذار، مالک، بهره بردار، توسعه گر یا ترکیبی از موارد مذکور در پروژه باشد.

مشاور - شخص حقیقی یا حقوقی ارائه دهنده خدمات حرفه‌ای است که می‌تواند در یک یا چند تخصص از رشته‌های حرفه‌مندی به فعالیت بپردازد. به شخص حقیقی مشاور "مهندس" یا "معمار" و به شخص حقوقی آن "مهندسین مشاور" گفته می‌شود. حداکثر میزان امکان انجام خدمات حرفه‌ای تابع حداکثر مبلغ بیمه مسئولیت خدمات حرفه‌ای مشاور در هر پروژه و رشته است. اخذ هرگونه پروانه کسب و پیشه به عنوان مشاور منوط به داشتن پروانه فعالیت حرفه‌ای مربوطه است.

پیمانکار - شخص حقیقی یا حقوقی که وظیفه مدیریت و انجام پروژه و نظارت بر عملیات اجرایی پروژه را در قبال کارفرمای خود به عهده دارد. پیمانکار موظف به ارائه تضمین کیفیت پروژه به مدت معلوم است که این مدت حسب عناصر و اجزای ساختمان متفاوت خواهد بود. پیمانکار در صورتیکه وظیفه اجرای کل عملیات ساختمانی را برعهده داشته باشد پیمانکار کل و در صورتیکه اجرای بخشی از عملیات ساختمانی را برعهده داشته باشد پیمانکار جز شناخته می‌شود. اخذ هرگونه پروانه کسب و پیشه به عنوان پیمانکار منوط به داشتن پروانه فعالیت پیمانکار مربوطه است.

توسعه گر - به کارفرمایی گفته می‌شود که در قالب شرکت سهامی "خاص" یا "عام" انجام وظایف سه رکن تامین سرمایه، تولید، عرضه پروژه را همزمان بر عهده دارد. درآمد و سود توسعه گر از طریق مدیریت و مشارکت در ریسک ارکان فوق در مراتب نظام مسئولیتی این قانون به تامین می‌شود و با تکرار فعالیت تولید و عرضه پروژه ها برای خود ایجاد یک هویت تجاری خاص می‌کند.

نظارت کارفرما - به مجموعه اقدامات کنترل عملکرد مشاوران و پیمانکاران پروژه توسط نمایندگان فنی کارفرما از زمان تهیه طرح تا اتمام مراحل اجرایی و بهره برداری گفته می‌شود. نظارت کارفرما اختیاری است مگر در مواردی که ضوابط و مقررات قانونی الزام وجود آن را مقرر کرده باشند. شخص ناظر در برابر کارفرما مسئولیت دارد و در سایر موارد مسئولیت وی همان مسئولیت کارفرماست.

نظارت مشاور - به مجموعه اقدامات کنترل و بازرسی مشاور که حسب نیاز پروژه یا صلاح دید مشاور برای بررسی انطباق عملیات اجرایی پروژه بر اسناد و مدارک فنی تأیید شده آن صورت می‌پذیرد. این نظارت وظیفه ذاتی مشاور و در ادامه فرایند ارائه خدمات حرفه‌ای وی انجام می‌گیرد.

نظارت پیمانکار - به فرایند نظارت، کنترل و بازرسی مداوم عملیات اجرایی توسط پیمانکار منطبق بر اسناد و مدارک فنی مصوب گفته می‌شود. این نظارت وظیفه ذاتی پیمانکار در عملیات اجرایی پروژه است.

عملیات اجرایی - به کلیه فعالیت‌هایی اجرایی که هر پیمانکار منطبق بر اسناد و مدارک فنی و با هدایت مشاور انجام می‌دهد تا پروژه مورد نظر کارفرما در محلی مشخص شکل گرفته و به بهره برداری برسد، عملیات اجرایی گفته می‌شود. این موارد شامل (و نه محدود) به موارد زیر است: تخریب، نوسازی، احداث، توسعه، بازسازی، تعمیرات اساسی، تغییرات یا جابجایی کل یا بخشی از پروژه و غیره در هر یک از رشته‌های حرفه‌مندی.

پروژه - به موضوع طراحی در قرارداد فی ما بین کارفرما و مشاور یا موضوع عملیات اجرایی در قرارداد فی ما بین کارفرما و پیمانکار گفته می‌شود. پروژه‌ها در حوزه صنعت ساختمان در سه گروه شامل (و نه محدود) زیر تعریف می‌شوند:

- الف) پروژه‌های ساختمانی مثل بناهای مسکونی، تجاری، آموزشی، ورزشی، تفریحی و غیره
- ب) پروژه‌های صنعتی مثل پالایشگاه‌ها، نیروگاه‌های برق، کارخانجات صنعتی و مواد شیمیایی و غیره
- پ) پروژه‌های زیربنایی مثل سدها، پل‌ها، شبکه‌های بزرگراهی و خط‌آهن، شبکه‌های آبرسانی و فاضلاب، گاز رسانی، برق رسانی و مخابرات و غیره

ضوابط فنی و مهندسی - مقررات و دستور العمل‌های لازم الاجرائی که ناظر بر کارکرد فنی و مهندسی عناصر و اجزای ساختمانی به تنهایی و هم‌نشینی و کارکرد این اجزا در کنار یکدیگر برای ایجاد ساختاری یک پارچه با عنوان پروژه ساختمانی تدوین شده است، گفته می‌شود.

مقررات ملی ساختمان - ضوابط و مقررات لازم الاجرائی که با هدف تامین ایمنی، سلامت و بهداشت فرد در فضاهای انسان ساخت در پروژه‌های ساختمانی و شهری است گفته می‌شود. مقررات ملی ساختمان توسط وزارت تدوین و پس از تصویب هیات وزیران برای کلیه دست‌اندرکاران صنعت ساختمان موضوع این قانون لازم‌الاجرا است.

مقررات شهرسازی - به مجموع قوانین و مقررات ناظر بر طرح های توسعه و عمران از جمله جامع، تفصیلی، هادی و اسناد و ضوابط پیوست آن و نیز مجموعه مصوبات شورای عالی شهرسازی و معماری ایران گفته می شود.

مقررات کنترل ساختمان - بخشی از ضوابط و مقررات ساختمانی است که وظیفه تنظیم روابط اداری، سازمانی و نظام مند کردن فرایند تحقق پروژه ها توسط کارفرمایان، مشاوران، پیمانکاران و دیگر سازمان های و مراجع صدور پروانه و کنترل ساختمان مسئولیت موضوع این قانون از مرحله صدور دستور نقشه تا صدور پروانه بهره برداری را بر عهده دارد. مراجع صدور پروانه و کنترل ساختمان مسئول صحت انجام این مقررات هستند. این مقررات ظرف مدت یکسال توسط وزارت کشور و وزارت راه و شهرسازی بطور مشترک تدوین و به تصویب هیات وزیران می رسد.

ضوابط و مقررات خاص - به کلیه ضوابط و مقررات لازم الاجرا دیگر به غیر ضوابط فنی و مهندسی، مقررات ملی ساختمان، مقررات شهرسازی و معماری، و مقررات کنترل ساختمان از جمله قوانین و مقررات محیط زیست، میراث فرهنگی و غیره گفته می شود.

اسناد و مدارک فنی - به کلیه اسناد و مدارک فنی که مشاور برای ارائه خدمات حرفه ای خود تهیه می کنند؛ گفته می شود. اسناد فوق تنها زمانی واجد ارزش حرفه ای، فنی و حقوقی است که مهمور به مهر و امضای حرفه مند مسئول آن باشد. از جمله این اسناد و مدارک می توان به موارد زیر اشاره کرد: کلیه طراحی های فنی، مهندسی و فضایی، محاسبات و تحلیل های ریاضی و مهندسی، نقشه ها و مدارک فنی، صورتجلسات و دستور العمل های نظارتی بر عملیات ساختمانی، گزارشات فنی و توجیهی و غیره.

گواهینامه مهارت فنی - به مجوزی که مراکز آموزش فنی و حرفه ای به عنوان مدرک تشخیص صلاحیت کارگران ماهر از کارگران غیر ماهر پس از طی دوران آموزشی تئوری و عملی و گذراندن امتحانات مربوطه اعطا می کند، گفته می شود

مرجع صدور پروانه و کنترل ساختمان - نهادی که وظیفه صدور پروانه ساختمانی، نظارت و کنترل بر ساخت و سازها را مطابق قوانین و مقررات لازم الاجرا در محدوده معین عهده دار است.

مصالح - به کلیه مواد خام یا فرآوری شده ای که در عملیات اجرایی پروژه منطبق بر مشخصات اسناد و مدارک فنی بکار می رود گفته می گردد. از جمله این موارد شامل شن و ماسه، سیمان، گچ و غیره است

ادوات ساختمانی - به کلیه کالاهای ساختمانی که در عملیات اجرایی پروژه منطبق بر مشخصات اسناد و مدارک فنی بکار می رود گفته می گردد. از جمله این موارد شامل درها، پنجره ها و یراق آلات مربوطه، شیر آلات، یراق آلات الکتریکال (کلید و پریز) و غیره است.

تجهیزات ساختمانی - به کلیه سامانه های مکانیکال، الکتریکال، الکترونیکی که در عملیات اجرایی پروژه منطبق بر مشخصات اسناد و مدارک فنی بکار می رود و کل یا قسمتی از پروژه کنترل، بهره برداری و یا مدیریت می شود گفته می گردد. از جمله این موارد شامل دیگ های بخار، چیلر، آسانسور ها، پله برقی ها، تابلو های کنترل و غیره.

قانون - به "قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان" گفته می شود

وزارت - به وزارت راه و شهرسازی گفته می شود

وزیر - به وزیر راه و شهرسازی گفته می شود

اداره کل - به اداره کل راه و شهرسازی هر استان گفته می شود

سازمان - در این قانون به هر یک از سازمان های مرکزی در رسته های حرفه مندی گفته می شود که دارای سازمان های استانی زیر مجموعه هستند.

مجمع عمومی - به مجمع عمومی هر یک از سازمان های کشور گفته می شود.

شورای عالی - به شورای عالی هر یک از سازمان های کشور گفته می شود که دبیرخانه آن در هر یک از سازمان های مرکزی مستقر است.

هیات مدیره - به هر یک از هیات مدیره سازمان های استانی گفته می شود.

فصل دوم - حرفه‌مندی

ماده ۳ - اهداف حرفه‌مندی

۱. صیانت از حقوق عامه و ارجعیت حقوق عامه به حقوق فردی
۲. صیانت از حقوق کارفرما
۳. صیانت از حقوق مهندسان حرفه‌مند و حرفه مهندسی در صنعت ساختمان

ماده ۴ - اصول حرفه‌مندی

۱. تخصص، مهارت و برخورداری از صلاحیت علمی و تجربی لازم در حوزه فعالیت مربوطه
۲. استقلال رای و عدم اجبار در تصمیم‌گیری، اظهار نظر، داوری و ارائه خدمات حرفه‌ای حرفه‌مند
۳. تعهد در ارائه حداکثری توانمندی حرفه‌ای در انجام خدمات حرفه‌ای
۴. پذیرش کامل مسئولیت حرفه‌ای نسبت به کلیه تصمیم‌گیری‌ها، اظهار نظرها، داوری‌ها و ارائه خدمات حرفه‌ای

ماده ۵ - اصول اخلاق حرفه‌ای

۱. عدم تخطی از اهداف و اصول حرفه‌مندی
۲. رفتار شرافتمندانه، مسؤلاته، توأم با امانتداری، رازداری، انصاف و حسن نیت و منطبق بر اصول و اهداف حرفه‌مندی.
۳. احتراز از رفتاری که موجب لطمه به همکاران، سلب اعتبار اجتماعی یا وهن صاحبان حرفه مهندسی باشد.
۴. حرفه‌مند باید از قرارگیری در هر موقعیتی که منافع شخصی وی با تعهدات حرفه‌ایش اشتراک پیدا می‌کند، پرهیز و همچنین از قبول همزمان اموری که زمینه یا موجبات نمایندگی یا قبول منافع متعارض را فراهم می‌آورد خودداری نماید.
- نظام‌نامه اجرایی مفاد این ماده ظرف مدت شش ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون به تصویب وزارت می‌رسد.

ماده ۶ - حقوق حرفه‌مندی

۱. هیچ شخص حقیقی، حقوقی یا مقام، اجازه دخالت در امور حرفه‌مندی موضوع این قانون در ارائه خدمات حرفه‌ای را ندارد. حرفه‌مند حسب مسئولیت حرفه‌ای که بر عهده دارد در ارائه خدمات حرفه‌ای کاملاً مستقل و آزاد است.
۲. ارائه دهنده خدمات حرفه‌ای مشمول این قانون در انتخاب طرف قرارداد خود در چهارچوب این قانون در هر یک از حوزه‌های کارفرمایی، مشاوره و اجرایی آزاد است.
۳. کلیه حقوق مادی و معنوی اسناد و مدارک حرفه‌ای تولید شده توسط مشاور متعلق به ایشان است.

ماده ۷ - کسب صلاحیت حرفه‌ای

- کسب صلاحیت حرفه‌ای به ترتیب و با احراز کلیه شرایط ذیل زیر صورت می‌پذیرد:
۱. دارا بودن مدرک دانشگاهی معتبر در مقطع کارشناسی در رشته‌های حرفه‌مندی و رشته‌های زیر مجموعه
 ۲. انجام فعالیت حرفه‌ای به مدت ۳ سال به عنوان حرفه‌مند کارآموز
 ۳. کسب قبولی در آزمون‌های تخصصی ورود به حرفه
 ۴. گذراندن دوره‌های آموزشی پیش از ورود به حرفه
 ۵. کسب قبولی در مصاحبه حضوری پیش از ورود به حرفه
- مرجع تعیین معیارهای و ضوابط احراز شرایط فوق توسط هیات عالی است.

ماده ۸ - پروانه حرفه‌مندی

۱. پس از احراز صلاحیت حرفه‌ای، پروانه حرفه‌مندی توسط وزارت صادر و اعطا می‌گردد.
 ۲. کلیه اشخاص در زمان اخذ پروانه حرفه‌مندی موظف به ادای سوگند حرفه‌مندی هستند.
 ۳. شرایط تمدید پروانه حرفه‌مندی:
- الف) پرداخت حق عضویت سالیانه سازمان.
- ب) گذراندن آموزش‌های حرفه‌ای مستمر و ارائه گزارش مربوطه به سازمان در رسته مرتبط.

- ج) ارائه مفصلا حساب مالیاتی و حق بیمه صندوق حمایت حرفه‌مندان صنعت ساختمان.
- د) اتمام دوره محکومیت انتظامی قطعی درجه سه و بالاتر.
۴. در صورت احراز صلاحیت حرفه‌ای در هر یک از رشته‌های حرفه‌مندی، اخذ پروانه حرفه‌مندی در رشته‌های مختلف بلامانع است.
۵. کلیه هزینه‌های صدور، تمدید یا تجدید پروانه حرفه‌مندی به عهده حرفه‌مند است.
۶. حرفه‌مند می‌تواند در هر زمان پروانه حرفه‌مندی خود را به مرجع صدور تودیع نماید و پس از آن عنوان حرفه‌مند به وی گفته نمی‌گردد.

ماده ۹ - شرایط ارائه خدمات حرفه‌ای

- به منظور تضمین تحقق اهداف و اصول حرفه‌مندی، حرفه‌مندان ملزم به رعایت موارد زیر هستند:
۱. ارائه خدمات در حدود صلاحیتی که طبق ضوابط و مقررات قانونی پذیرش مسئولیت حرفه‌ای آن احراز شده است.
 ۲. خودداری از ارائه هرگونه خدمات حرفه‌ای و اطلاع‌رسانی عمومی پیش از اخذ پروانه فعالیت.
 ۳. حضور حرفه‌مندان مختلف در هر پروژه بر اساس نیازمندی‌های ضوابط و مقررات ساختمانی تعیین می‌شود.
 ۴. ممنوعیت ارائه هرگونه خدمات حرفه‌ای بدون تنظیم قرارداد کتبی، حتی خدمات حرفه‌ای رایگان.
 ۵. ارائه خدمات حرفه‌ای بصورت رایگان نافی مسئولیت‌های حرفه‌ای نیست.
 ۶. رعایت کلیه ضوابط و مقررات ساختمانی مرتبط در ارائه خدمات حرفه‌ای
 ۷. حقوق، امتیازات و مسئولیت‌های قانونی ناشی از پروانه حرفه‌مندی و پروانه فعالیت به هر نحو غیر قابل واگذاری به غیر است.
 ۸. ارائه بیمه نامه‌های مسئولیت حرفه‌ای مشاور متناسب با فعالیت به کارفرما به عنوان جزو لاینفک اسناد و مدارک فنی
 ۹. ممنوعیت ارائه همزمان خدمات حرفه‌ای یکسان در یک پروژه توسط حرفه‌مندان هم رشته
 ۱۰. مهر و امضا نمودن کلیه اسناد و مدارک فنی به مهر حرفه‌مندی حرفه‌مندان مسئول در پروژه
 ۱۱. مهر و امضا نمودن کلیه اسناد و مدارک فنی توسط مدیر عامل یا فرد صاحب مسئولیت شخص حقوقی مشاور یا پیمانکار علاوه بر حرفه‌مندان مسئول مورد اشاره در بند بالا

ماده ۱۰ - پروانه فعالیت

این پروانه مجوز فعالیت مشاور و پیمانکار؛ در صورت الزام ضوابط و مقررات قانونی دستگاه نظارت فنی کارفرما توسط سازمان‌های استانی صادر می‌گردد. دارنده پروانه فعالیت مجاز به ارائه خدمات در سطح کشور است. پروانه فعالیت برای اشخاص حقیقی در سازمان‌های استانی و برای اشخاص حقوقی توسط سازمان محل ثبت شرکت صادر می‌گردد. شرایط صدور و تمدید پروانه فعالیت، هزینه‌های آن و چگونگی فعالیت در سایر استان‌ها در آئین‌نامه اجرایی این ماده که توسط وزارت تدوین می‌گردد.

ماده ۱۱ - بیمه خدمات

در ارائه خدمات توسط مشاور و پیمانکار همواره دو نوع بیمه اجباری به شرح زیر باید به کارفرما ارائه شود؛ و در صورت تغییر کارفرمای پروژه اسناد مربوط به این بیمه نامه‌ها به کارفرمای جدید منتقل می‌شود.

۱۱.۱. بیمه مسئولیت حرفه‌ای مشاور

۱. بیمه مسئولیت حرفه‌ای در هر پروژه مادام‌العمر بوده و نسبت به پیچیدگی‌ها، مقیاس و نوع پروژه متغیر است.
۲. ارائه خدمات حرفه‌ای برای پروژه‌هایی که نیاز به پوشش بیمه بیش از تعهد مجاز یک حرفه‌مند دارد، صرفاً توسط مهندسين مشاور و متناسب با پوشش بیمه‌ای انجام خواهد شد.
۳. بیمه مسئولیت حرفه‌ای در پروژه‌هایی که توسط شرکت مهندسين مشاور انجام می‌شود بر عهده شرکت است و لیکن مسئولیت فنی هر یک از رشته‌های حرفه‌مندی آن پروژه به عهده حرفه‌مند مسئولی است که مدارک فنی آن با مهر حرفه‌مندی و امضاء وی در آن گروه ارائه شده است.
۴. مبلغ بیمه نامه معرف حداقل و حداکثر مجوز هر حرفه‌مند در ارائه خدمات حرفه‌ای برای یک پروژه است.
۵. حداقل و حداکثر مبلغ بیمه نامه در هر یک از رشته‌های حرفه‌مندی در مقررات حرفه‌مندی تعیین می‌گردد.

۱۱،۲. بیمه مسئولیت اجرایی پیمانکار

۱. این بیمه در هر پروژه برای مدت معین اجرای آن پروژه در حیطه قرارداد پیمانکار مربوطه است.
۲. این بیمه پوشش دهنده خسارت های زیر است:
- الف) آتش سوزی، صاعقه، انفجار، سیل، طغیان آب، انواع طوفان، زلزله، نشست زمین، لغزش و رانش زمین، دزدی، عملیات اجرایی اشتباه یا با کیفیت نازل، خسارت وارد ساختمانی
- ب) خسارت جانی و مالی در برابر کارکنان پیمانکار، اشخاص ثالث داخل کارگاه پروژه و یا در مجاورت آن

ماده ۱۲ - آموزش حرفه‌ای مستمر

۱. حرفه‌مندان گروه های تخصصی موظف به گذراندن ۱۸ ساعت دوره های آموزش سالانه که حداقل نیمی از آن کاملاً مرتبط به رشته و صلاحیت حرفه‌مندی خود و نیمی دیگر می تواند بصورت آموزش غیر مستقیم مرتبط است؛ هستند.
۲. دوره های آموزشی مذکور بایدطبق آئین نامه مربوطه به تائید سازمان استان برسد. هزینه های گذراندن دوره های آموزشی بر عهده حرفه‌مندان است.
۳. آئین نامه آموزش حرفه‌ای مستمر برای تبیین شرایط دوره های آموزشی توسط وزارت با همکاری سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور تدوین و ابلاغ می‌گردد.

ماده ۱۳ - سامانه حرفه‌مندی

وزارت مکلف است ظرف یکسال از تاریخ لازم الاجرا شدن این قانون نسبت به برقراری سامانه حرفه‌مندی اقدام نماید که منعکس کننده کارنامه حرفه‌مندی هر حرفه‌مند است.

ماده ۱۴ - هیات عالی

شورایی است که به نمایندگی از وزارت ماموریت تهیه، تدوین و تنظیم معیارهای الزامی کسب صلاحیت حرفه‌ای و ماندگاری حرفه‌مندان و کسب صلاحیت و ماندگاری کاردان‌های فنی ماده ۲۳ این قانون را به عهده دارد.

شرایط تشکیل:

۱. هیات عالی متشکل از نمایندگان سازمان‌ها، نهادها و مراکز زیر است که پس از معرفی به وزارت با حکم وزیر به مدت سه سال به عضویت هیات عالی منصوب می‌شوند. این اعضای باید دارای حسن شهرت، اعتبار حرفه‌ای و علمی بوده در هر زمان نیز قابل تغییر توسط وزیر می باشند. مصوبات این هیات پس از تائید وزیر لازم الاجرا است. ترکیب اعضای هیات عالی عبارتند از:
 - الف) وزارت راه و شهرسازی در هر رشته حرفه مندی دو نفر
 - ب) وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در هر رشته حرفه‌مندی یک نفر
 - ج) سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور در هر رشته حرفه‌مندی یک نفر
 - ح) سازمان‌های حرفه‌مندی در هر رشته حرفه‌مندی یک نفر
 - خ) سازمان ملی استاندارد در هر رشته حرفه‌مندی یک نفر
 - د) وزارت کشور یک نفر
۲. مسئولیت تشکیل دبیرخانه دائمی، برگزاری، اداره و مدیریت جلسات و کمیسیون‌های تخصصی هیات عالی به عهده وزارت است.
۳. بودجه مورد نیاز هیات عالی از محل برگزاری آزمون های تخصصی ورود به حرفه و دوره‌های آموزشی پیش از ورود به حرفه تامین توسط وزارت تامین می‌شود.

وظایف:

۴. تهیه و تنظیم نظام‌نامه‌های ذیل:
 - نظام‌نامه تعیین الزامات ساختاری، محتوایی و آموزشی تحصیلات دانشگاهی رشته‌های حرفه‌مندی و زیر مجموعه
 - نظام‌نامه تعیین الزامات ساختاری، محتوایی، کیفیت، انواع، دفعات و نحوه برگزاری آزمون های تخصصی ورود به حرفه
 - نظام‌نامه تعیین الزامات اخذ تجربه پیش از ورود به حرفه شامل: ساختار، محتوا، کیفیت، نوع و نحوه کسب این تجربه
 - نظام‌نامه مصاحبه ارزیابی حرفه‌ای

- نظام‌نامه آموزش‌های اجباری پیش از ورود به حرفه و تعیین سطح زبان انگلیسی
 - نظام نامه اعطای صلاحیت حرفه‌ای شاغلین نظام فنی و اجرایی در انطباق با این قانون
 - نظام نامه اعطای صلاحیت حرفه‌ای دارندگان صلاحیت حرفه‌ای بین‌المللی با این قانون
 - نظام‌نامه مراسم تحلیف و سوگند حرفه‌مندی، اعطاء پروانه حرفه‌مندی و مهر حرفه‌مندی
 - نظام‌نامه آموزش حرفه‌ای مستمر
 - نظام‌نامه ساختار سامانه حرفه‌مندی
 - نظام نامه تشکیل کارگروه‌های تخصصی و اجرایی تهیه و تنظیم نظام‌نامه‌های این ماده
 - ۵. تشکیل کمیسیون‌های تخصصی تهیه و تنظیم نظام‌نامه‌ها مورد اشاره در بند ۴ این ماده
 - ۶. نظارت عالی بر اجرای نظام نامه‌های مصوب
 - ۷. ارائه پیشنهاد تنظیم نظام‌نامه‌های مورد نیاز دیگر
- آئین‌نامه اجرایی این ماده ظرف مدت شش ماه پس از لازم الاجرا شدن این قانون به تصویب وزیر می‌رسد.

فصل سوم - سازمان‌های حرفه‌مندی

ماده ۱۵ - سازمان

۱. برای تامین مشارکت حرفه‌مندان در تحقق اهداف حرفه‌مندی و انتظام امور حرفه‌ای خود مندرج در این قانون سه سازمان بر مبنای رسته‌های حرفه‌مندی شامل سازمان معماران و شهرسازان، سازمان مهندسان عمران، سازمان مهندسان مکانیک و برق شکل می‌گردد.
۲. این سازمان ها، مستقل، عمومی غیر دولتی، غیر انتفاعی و غیر فنی هستند
۳. نظام‌نامه سازمانی، اداری، مالی و مدیریتی یکسان و متحدالشکل سازمان ظرف مدت شش‌ماه از تاریخ تصویب قانون توسط وزارت تهیه و ابلاغ می‌شود.
۴. بودجه سازمان از محل پنج درصد حق عضویت اعضای سازمان‌های استانی تامین می‌شود. سازمان می‌تواند از منابع دیگری نیز همچون کمک‌های اعطایی دولت، نهادها، اشخاص حقیقی و حقوقی، فروش نشریات و سایر مواد کمک آموزشی و بهای ارائه خدمات آموزشی و پژوهشی تامین بودجه نماید.

ماده ۱۶ - وظایف سازمان

۱. انجام امور لازم و قانونی و مشارکت فعال در تحقق اهداف این قانون
۲. اظهار نظر مشورتی نسبت به لوایح، طرح‌ها، تصویب نامه‌ها و آیین نامه‌های مرتبط با امور مرتبط به حوزه این قانون.
۳. تنظیم دستورالعمل‌ها و شیوه‌نامه‌های مرتبط به اداره سازمان‌ها، ارکان آن و موضوعات مرتبط به فصل حرفه‌مندی و ارائه خدمات توسط ایشان
۴. پی‌گیری و مدیریت اجرای تشکیلات سازمانی، اداری، مالی و مدیریتی یکسان و متحدالشکل سازمان‌های استانی منطبق بر نظام‌نامه ابلاغی وزارت.
۵. ایجاد سامانه مرکزی الکترونیکی مدیریت یکپارچه و هماهنگ بین سازمان و سازمان‌های استانی
۶. تهیه، تنظیم و انتشار کتاب مرجع فعالیت حرفه‌مندان در هر یک از رسته‌های حرفه‌مندی.
۷. صدور کارت عضویت برای اعضای سازمان‌های موضوع این قانون
۸. انجام همکاری‌های لازم با قوای سه‌گانه
۹. سیاست‌گذاری و تلاش در جهت اعتلای جایگاه اجتماعی حرفه‌مندان در سطح جامعه
۱۰. همکاری با مراجع ذی‌ربط در جهت گسترش فعالیت‌های ترویجی، علمی، تحقیقاتی و رسانه‌ای مرتبط به موضوع قانون
۱۱. تعیین مبانی قیمت‌گذاری ارائه خدمات حرفه‌مندان و تهیه یا تجدید نظر در تعرفه‌های مربوطه موضوع این قانون
۱۲. همکاری در تعریف استانداردهای آموزشی، تدوین آیین‌نامه‌های ارزشیابی و مشارکت کیفیت آموزشی مورد نیاز مورد نیاز فارغ‌التحصیلان رشته‌های حرفه‌مندی این قانون با مراجع ذی‌ربط.

۱۳. همکاری با مراجع مربوطه در برگزاری آزمون‌های حرفه‌ای و تخصصی مهندسان، کاردانان فنی و کارگران ماهر
۱۴. انجام حمایت‌های اجتماعی حرفه‌مندان موضوع این قانون از طریق صندوق حمایت حرفه‌مندان
۱۵. انجام حمایت‌های حقوقی و حرفه‌ای حرفه‌مندان موضوع این قانون از طریق انجام مشاوره‌های تخصصی
۱۶. همکاری با شرکت‌های بیمه‌گر در تعیین ساختار و تعرفه‌های بیمه‌ای موضوع این قانون
۱۷. برگزاری جشنواره‌ها، همایش‌های سالانه و مسابقات تخصصی در حوزه صنعت ساختمان مرتبط با رشته‌های حرفه‌مندی این قانون
۱۸. مشارکت در برگزاری کنفرانس‌ها و گردهمایی‌های تخصصی در سطوح ملی و بین‌المللی
۱۹. تاسیس مراکز مشاوره جهت ارائه خدمات رایگان مشاوره مردمی در حوزه شمول این قانون در سازمان‌های استانی
۲۰. همکاری با وزارت در راه‌اندازی سامانه حرفه‌مندی و مدیریت اجرایی، راهبردی و ثبت سوابق حرفه‌مندان پس از راه‌اندازی آن
۲۱. همکاری با دولت در توسعه نقش مشارکتی حرفه‌مندان، کاردان‌ها و کارگران ماهر در کشور
۲۲. سازمان‌ها صرفاً در مواردی که در این قانون احصا گردیده دارای اختیار می‌باشند

ماده ۱۷ - ارکان سازمان

ارکان سازمان شامل مجمع عمومی، شورای عالی، رئیس کل، بازرسان و هیات مدیره استانی است

۱۷،۱. مجمع عمومی

مجمع عمومی عالی‌ترین مقام تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری امور حرفه‌مندان در هر سازمان است.

شرایط تشکیل:

۱. هیات مدیره سازمان‌های استانی با توجه به تعداد اعضای آن، یک یا چند نفر را به عنوان نماینده خود جهت حضور در مجمع عمومی معرفی می‌نماید. تعداد نمایندگان معرفی شده بر مبنای هر پانصد نفر عضو یک نفر و تا حداکثر ۱۵ نفر نماینده است.
۲. مجمع عمومی حداقل سالی یک بار تشکیل می‌شود.
۳. برای رسمیت جلسه اول مجمع عمومی حضور حداقل نصف به علاوه یک اعضای آن سازمان در رسته مربوطه لازم است. چنانچه در جلسه اول این اکثریت حاصل نشد جلسه دوم مجمع ظرف پنج روز با دعوت هیات رئیسه و حداکثر یک ماه فاصله نسبت به جلسه اول و با هر تعداد اعضا رسمیت دارد. همچنین دعوت کتبی از نماینده وزارت جهت حضور الزامی است.
۴. کلیه مصوبات مجمع جهت اظهار نظر به وزارت ارسال می‌گردد. وزارت مکلف هستند حداکثر ظرف مدت ۱۵ روز از تاریخ دریافت مصوبات مجمع نسبت به آن اظهار نظر نمایند. عدم اظهار نظر در مهلت مذکور به منزله تأیید مصوبات مجمع است.
۵. تصمیم‌گیری در مجمع عمومی با تصویب اکثریت مطلق حاضرین در جلسه مجمع است.
۶. اولین جلسه در مورد انتخاب رئیس و دو نفر نایب رئیس و یک نفر منشی مجمع اتخاذ تصمیم می‌گردد.
۷. آیین‌نامه مربوطه به نحوه تشکیل، اداره و برگزاری جلسات و چگونگی و نصاب تصمیم‌گیری در مجامع عمومی و شوراهای عالی و نحوه تصمیم‌گیری در صورت رد ترازنامه یا بودجه سازمان ظرف مدت سه ماه به تصویب وزارت خواهد رسید.

وظایف:

۸. انتخاب اعضای اصلی و علی‌البدل شورای عالی برای دوره سه ساله و بازرسان بطور سالانه
۹. استماع گزارش عملکرد شورای عالی، رئیس کل و بازرسان و اعلام نظر نسبت به آن.
۱۰. استماع و تصویب سیاست‌های کلان پیشنهادی شورای عالی
۱۱. بررسی و تصویب یا رد ترازنامه سالانه سازمان به پیشنهاد شورای عالی
۱۲. بررسی و تصویب بودجه پیشنهادی سازمان به پیشنهاد شورای عالی
۱۳. تعیین و تصویب حق ورودی و عضویت سالانه.
۱۴. تعیین و تصویب حق الزحمه اعضای هیات مدیره و هیات رئیسه، اعضای دادسرا و دادگاه انتظامی و پاداش سالانه بازرسان
۱۵. تعیین روزنامه کثیرالانتشار برای اطلاعیه‌های سازمان و دعوت به جلسات مجمع عمومی
۱۶. استماع گزارش فعالیت‌های حرفه‌ای، آموزشی و سایر موارد مربوط به تحقق اهداف حرفه‌مندی از هیات مدیره و در صورت لزوم تصویب پیشنهادهای مربوطه

۱۷. مصوبات مجمع باید ظرف یک هفته پس از برگزاری جهت بررسی صحت برگزاری و مصوبات به وزارت ارسال گردد.

۱۷،۲. شورای عالی

شوراهای عالی به منظور سیاست‌گذاری، هماهنگی در امور سازمان‌های استانی در هریک از رسته‌های حرفه‌مندی با شرایط ذیل تشکیل می‌گردد:

شرایط تشکیل

۱. شورای عالی دارای بیست و پنج نفر عضو ثابت و سه نفر علی‌البدل از حرفه‌مندان هریک از رسته‌های حرفه‌مندی این قانون که منتخب اعضای مجمع عمومی هستند برای مدت سه سال انتخاب می‌شوند.
۲. این شورا دارای هیات رئیسه‌ای متشکل از یک رئیس، یک نایب رئیس، یک دبیر است که با اکثریت نسبی آرای اعضای شورا و از بین اعضا انتخاب می‌شوند و مراتب صورتجلسه می‌گردد.
۱. عضویت در شورای عالی امری اعتلایی و افتخاری بوده و اعضای آن از این بابت حق دریافت هیچگونه حقوق، پاداش و مزایای مالی را تحت هیچ عنوانی ندارند. کلیه هزینه‌های اعضای ناشی از حضور در جلسات شورای عالی به عهده سازمان مرکزی است.
۲. دوره تصدی هیات رئیسه سه سال است و انتخاب مجدد آنان برای دو دوره دیگر بلامانع است. عزل هریک از اعضا هیات رئیسه در هر زمان با تصویب اکثریت مطلق اعضا امکان پذیر است.
۳. رئیس نماینده و سخنگوی شورای عالی است.
۴. علاوه بر اعضای اصلی شورای عالی در هر رسته، وزیر یک نفر حرفه‌مند مرتبط به هر رسته را به عنوان ناظر و بدون حق رای جهت حضور در جلسات شوراهای عالی معرفی خواهد کرد.
۵. جلسات شورای عالی حداقل هر سه ماه یک بار برگزار خواهد شد.
۶. برای رسمیت جلسات شورای عالی حضور دو سوم اعضا ضروری است.
۷. تصمیمات شوراهای عالی با اکثریت دو سوم حاضرین معتبر بوده و برای واحدهای ذی ربط لازم الاجرا است.
۸. غیبت غیر موجه در سه جلسه متوالی یا پنج جلسه متناوب شورای عالی به منزله استعفا از عضویت در شورا است.
۹. رئیس شورای عالی مسؤولیت تشکیل جلسات و اداره دبیرخانه شورا را بر عهده دبیر خواهد بود. اداره جلسات شورا به عهده رئیس و در غیاب وی به عهده نایب رئیس شورا خواهد بود.
۱۰. کلیه اعضای انتخابی شورای عالی باید از اعضای هیات مدیره‌های استانی باشند
۱۱. اولین جلسه شورای عالی پس از لازم الاجرا شدن این قانون به دعوت وزارت و جلسات بعد با دعوت رئیس کل تشکیل شود.

وظایف و اختیارات:

۱۲. نظارت بر حسن اجرای وظایف مقرر در ماده ۱۶ این قانون
۱۳. نظارت بر عملکرد سازمان‌های استانی و همکاری با وزارت در تحقق امر نظارت عالی بر این سازمان‌ها
۱۴. نظارت بر عملکرد صندوق حمایت حرفه‌مندان
۱۵. پی‌گیری تخلفات انتظامی ارکان سازمان و هدایت مدیره سازمان‌های استانی و رفع اختلاف بین آنها
۱۶. تهیه و تصویب دستورالعمل‌های اجرایی لازم در چارچوب این قانون و اختیارات شورای عالی
۱۷. انحلال سازمان‌های استانی و برگزاری انتخابات مجدد در چارچوب این قانون
۱۸. تنظیم و ارائه بودجه سالیانه سازمان در هر یک از رسته‌ها به مجمع مربوطه جهت تصویب.
۱۹. برنامه ریزی و فراهم آوردن زمینه اجرای اهداف این قانون با جلب مشارکت سازمان‌های استانی
۲۰. بررسی مسائل و مشکلات مشترک سازمان‌های استانی و ارائه راهکارهای قانونی.
۲۱. ایجاد زمینه‌های مناسب برای انجام وظایف ارکان سازمان از طریق مذاکره و مشاوره با مراجع ملی و محلی.
۲۲. حل و فصل اختلافات داخلی سازمان‌های استانی، یا سازمان‌ها با یکدیگر
۲۳. ارائه گزارش عملکرد مالی، اداری و سازمانی سالانه به وزارت.
۲۴. رسیدگی به شکایات‌های واصله از اشخاص در خصوص عملکرد سازمان‌های استانی و ارائه دستورات لازم

۲۵. ایجاد ارتباطات و مراودات با مراجع بین المللی در حوزه حرفه‌مندی به منظور ارتقاء و اعتلای جایگاه حرفه‌ای، تخصصی و اجتماعی حرفه‌مندان موضوع این قانون

۱۷,۳ رئیس کل

۱. رئیس کل سازمان بالاترین مقام اجرایی و نماینده قانونی سازمان در کلیه مراجع است.
۲. رئیس کل در حدود مصوبات مجمع عمومی و شورای عالی و مقررات و ضوابط مربوط دارای اختیار کامل است که از طرف مجمع عمومی از بین منتخبین هیات مدیره سراسر کشور برای مدت سه سال انتخاب می شود.
۳. مجمع عمومی می تواند انتخاب و معرفی رئیس کل را به شورای عالی منتخب خود واگذار نماید
۴. در صورتی که دو سوم اعضای شورای عالی رای عدم اعتماد به رئیس کل بدهند موضوع در مجمع عمومی جهت تصمیم گیری نسبت به عزل رئیس کل مطرح می گردد. در صورت عزل رئیس کل توسط مجمع در همان جلسه شخص جایگزین انتخاب می شود. مجمع راساً نیز حق عزل رئیس کل را دارد.
۵. رئیس کل باید عضو سازمان باشد و نمی تواند همزمان رئیس شورای عالی باشد. در صورتیکه رئیس کل از اعضای هیات مدیره‌های استانی باشد، عضویت هیات مدیره وی لغو و عضو علی‌البدل جایگزین وی می شود.

۱۷,۴ بازرسان

شرایط انتخاب:

۱. بازرسان علاوه بردارا بودن شرایط اعضای ارکان سازمان نباید از بستگان سببی یا نسبی اعضای شورای عالی تا درجه دوم از طبقه سوم باشند و نیز نمی‌توانند از کارکنان سازمان باشند، اعم از اینکه به هر عنوان حقوق یا حق الزحمه دریافت نمایند یا خیر.
۲. انتخاب سه نفر بازرس اصلی و یک نفر علی‌البدل در هر یک از سازمان‌ها توسط مجمع عمومی

وظایف:

۳. نظارت بر نحوه عمل به بودجه براساس مصوبات شورای عالی سازمان
۴. تنظیم و ارائه گزارش راجع به عملکرد سالانه مالی سازمان به مجمع عمومی
۵. بازرسان موظفاند هرگونه تخلفی را که متوجه ارکان سازمان و سازمان‌های استانی باشد به شورای عالی و مجمع عمومی حسب مورد اطلاع دهند
۶. بازرسان نسبت به قصور یا تخلفاتی که در انجام وظایف خود مرتکب می شوند طبق قوانین و مقررات مسؤولیت خواهند داشت
۷. بازرسان همواره حق دارند بدون دخالت در امور اجرایی برای انجام هرگونه رسیدگی و بازرسی اسناد، مدارک و اطلاعات مورد نیاز خود را از رئیس کل، شورای عالی و هیات مدیره‌ها سازمان‌های استانی مطالبه، مطالعه و مورد رسیدگی قرار دهند. این رسیدگی نباید به گونه ای باشد که موجب وقفه در عملیات جاری شود.
۸. دعوت به تشکیل مجمع عمومی در روزنامه کثیرالانتشار مصوب در مواردی که رئیس کل به تکالیف قانونی خود در برگزاری مجمع عمومی عمل نکند.
۹. اظهارنظر درباره صحت مطالب، گزارش ها، اطلاعات و درستی صورت دارایی ها، صورت حساب دوره عملکرد و ترازنامه هایی که هیات مدیره‌ها برای ارائه به مجمع عمومی تنظیم نموده است.
۱۰. تهیه و تسلیم گزارش بازرسان از عملکرد رئیس کل و شورای عالی را به مجمع عمومی حداقل ۱۵ روز قبل از تشکیل جلسه مجمع عمومی.

۱۷,۵ هیات مدیره

سازمان‌های استانی از هیات مدیره منتخب اعضای آن استان و هیات رئیسه مربوطه طبق شرایط زیر تشکیل می‌گردد:

شرایط تشکیل:

۱. انتخاب اعضای هیات مدیره هر ۳ سال یکبار صورت می گیرد
۲. حق رای تنها مختص اعضای رشته‌های حرفه‌مندی مرتبط است
۳. اعضا فقط مجاز به رای دادن به داوطلبین در رشته حرفه‌مندی خود هستند

۴. تعداد اعضای هیات مدیره سازمان در هر رسته حداقل ۷ نفر و حداکثر ۱۵ نفر خواهد بود. ترکیب این اعضای به نسبت تعداد اعضای هر یک از رشته‌های حرفه‌مندی در آن رسته در آئین نامه اجرایی قانون تعیین می‌شود.
 ۵. شروع اولین دوره فعالیت هیات‌های مدیره سازمان‌های استانی حداکثر ده روز پس از امضای احکام اعضای هیات مدیره توسط رئیس کل خواهد بود. مبدأ شروع کار دوره جدید از تاریخ امضای این احکام است.
 ۶. شروع فعالیت دوره‌های بعد هیات‌های مدیره بلافاصله پس از پایان دوره قبلی است و چنانچه در پایان دوره، تشریفات انتخابات دوره بعد به نحوی از انحاء پایان نیافته باشد. اعضای دوره قبلی تا قطعیت نتیجه انتخابات جدید به فعالیت خود با حفظ مسئولیت ادامه خواهد داد.
 ۷. انتخابات دوره‌های بعد، سه ماه قبل از اتمام هر دوره با تشکیل هیات مرکزی نظارت بر انتخابات انجام خواهد شد.
 ۸. در صورت ابطال انتخابات توسط هیات مرکزی نظارت، حداکثر ظرف مدت سه ماه با هماهنگی هیات نظارت و با رعایت سایر مواد قانونی انتخابات مجدد برگزار می‌گردد.
 ۹. هیأت مدیره می‌تواند پس از تصویب، ماموریت انجام اموری را با تعیین حدود اختیارات و صلاحیت تعیین و به طور کلی و یا موردی به نماینده یا نمایندگان خود را با حق انتخاب وکیل با حق توکیل غیر یا بدون آن نماید. لیکن این موضوع نافی انجام وظایف و مسئولیت‌های مترتب نمی‌شود.
 ۱۰. برای رسمیت جلسات هیات مدیره حضور دو سوم اعضا ضروری است.
 ۱۱. تصمیمات هیات مدیره با اکثریت دو سوم حاضرین اتخاذ می‌گردد.
 ۱۲. هیات مدیره سازمان‌های استانی جهت انجام امور حرفه‌مندان خود در شهرستان‌های استان مربوطه حسب آئین نامه‌ای اجرایی مربوطه که توسط وزارت و شورای عالی تهیه می‌شود می‌توانند به تاسیس شعب خود اقدام نمایند.
 ۱۳. رئیس هیات مدیره هر یک از سازمان‌های استانی و دفاتر نمایندگی آن از بین منتخبین آن شهر با پیشنهاد هیات مدیره مربوطه و صدور حکم رئیس کل سازمان حرفه‌مندی مربوطه برای مدت سه سال منصوب می‌شود.
 ۱۴. رؤسای هیات مدیره‌ها سازمان‌های استانی و دفاتر نمایندگی همان وظایف و اختیارات رئیس کل سازمان را در محدوده استان به عهده‌دارد به استثنای وظایف خاص رئیس کل را.
 ۱۵. شرایط انحلال هیات مدیره سازمان‌های استانی به شرح زیر است
الف) تخطی از وظایف مقرر در این قانون با تشخیص شورای عالی در هر یک از رسته‌های حرفه‌مندی
ب) فوت یا استعفاء یا غیبت غیر مجاز بیش از نصف اعضای هیات مدیره برای چهار جلسه متوالی با شش جلسه متناوب
 ۱۶. سازمان دارای هیات رئیسه ای مرکب از رئیس، نایب رئیس، خزانه دار و دبیر خواهد بود.
 ۱۷. هیات رئیسه توسط هیات مدیره از بین اعضای آن برای یک دوره یک ساله انتخاب خواهد شد.
 ۱۸. رئیس نماینده سازمان استان و عهده دار امور اداری آن است و کلیه مکاتبات با امضای رییس هیأت مدیره و در غیاب او به ترتیب با امضای نایب رییس انجام می‌شود.
 ۱۹. نایب رئیس و خزانه دار دارای عضو علی‌البدل خواهند بود.
 ۲۰. رئیس سازمان استانی، رئیس هیات مدیره نیز خواهد بود و موظف به حضور تمام وقت در سازمان است
 ۲۱. اعضای هیات رئیسه در هر زمان قابل عزل توسط هیات مدیره خواهند بود. عزل و نصب این اعضا طی صورتجلسه هیات مدیره صورت می‌پذیرد.
 ۲۲. انتخاب مجدد آنان برای دو دوره متوالی یلامانع است.
- وظایف:
۲۳. اجرای مصوبات شورای عالی و مجمع در سطح استان
 ۲۴. نمایندگی سازمان در برابر سایر مراجع
 ۲۵. ثبت اطلاعات حرفه‌ای حرفه‌مندان در سامانه حرفه‌مندی در هر استان.
 ۲۶. انجام مدیریت مالی و اداری سازمان طبق ضوابط و مقررات مربوطه

۲۷. نظارت بر تحقق اهداف حرفه‌مندی مبتنی بر اصول آن در ارائه خدمات و رفتار حرفه‌ای اعضای سازمان
۲۸. معرفی نماینده سازمان استانی جهت عضویت در کمیسیون های حل اختلاف مالیاتی در رسیدگی و تشخیص مالیات خدمات حرفه‌مندی اعضای.
۲۹. نظارت بر حسن انجام ضوابط و مقررات حرفه‌مندی توسط اشخاص حقیقی و حقوقی موضوع این قانون و تعقیب متخلفان از طریق مراجع قانونی ذیصلاح.

ماده ۱۸ - شرایط ارکان سازمان

- شرایط عمومی عضویت در هر یک از ارکان سازمان ها و شوراها ی عالی عبارت است از:
۱. تابعیت جمهوری اسلامی ایران
 ۲. نداشتن سابقه محکومیت قطعی انتظامی از درجه سه و بالاتر در زمان داوطلبی؛ یا گذشت ۱۰ سال از زمان اتمام محکومیت قطعی
 ۳. نداشتن سابقه محکومیت قطعی موثر کیفری در زمان داوطلبی؛ یا گذشت ۱۰ سال از زمان اتمام محکومیت قطعی
 ۴. عدم وابستگی به گروه های غیرقانونی
 ۵. داشتن حداقل پنج سال کارنامه فعالیت حرفه‌ای در یکی از رشته‌های حرفه‌مندی موضوع این قانون در ارائه خدمات حرفه‌ای
 ۶. حداقل یک سال عضویت پیش از داوطلبی در سازمان استانی که داوطلب انتخاب در گروه تخصصی آن است
 ۷. داشتن شرایط فوق در دوره عضویت در کلیه ارکان سازمان الزامی است. در صورت ازدست دادن هریک از شرایط فوق از کلیه سمت هائی که به اعتبار این عضویت احراز کرده، برکنار می‌شود.
 ۸. عدم فعالیت همزمان در دستگاه ها و نهادهای های نظارتی موضوع قانون

ماده ۱۹ - سازمان های استانی

۱. سازمان های استانی و نمایندگی های آن در شهرستان ها کلیه اختیارات و وظایف سازمان را به استثنای مواردی که در صلاحیت های خاص رئیس کل، مجمع عمومی و شورای عالی است را در محدوده استان و شهرستان های مربوطه را دارد.
۲. وجود ۵۰۰ حرفه‌مند در هریک از رشته های حرفه‌مندی استان ها، شرط تشکیل سازمان استانی است.
۳. در صورت به حد نصاب نرسیدن تعداد حرفه‌مندان لازم برای تشکیل سازمان استانی، این حرفه‌مندان حسب نظر شورای عالی باید به عضویت سازمان مربوطه در رشته خود در استان مجاور اقدام نمایند
۴. همکاری در برگزاری آزمون های حرفه‌ای و آموزش های حرفه‌ای مستمر مطابق ضوابط مربوطه قانون
۵. مدیریت و برگزاری دوره های آموزشی پیش از ورود به حرفه مطابق ضوابط مربوطه قانون
۶. همکاری در تحقق موضوع ترویج و آموزش همگانی.
۷. سازمان ها استانی مجاز به هیچ نوع فعالیت انتفاعی شامل تاسیس شرکت، دریافت و پرداخت حق الزحمه مهندسان، انجام امور مهندسی و نظایر آن به نام سازمان و انعقاد تفاهم نامه های پذیرش خدمات مهندسی نیستند.
۸. اعضای که در شهرستان محل اقامت خود شعبه سازمان حرفه‌مندی مربوطه را ندارند می‌توانند امور خود را در نزدیکترین شعب سازمان ها در شهرستان های مجاور خود در آن استان انجام دهند.
۹. در زمان تعطیل یا انحلال سازمان استانی، این سازمان توسط سازمان مرکزی حداکثر به مدت ۳ ماه تا برگزاری انتخابات برای تشکیل مجدد سازمان استانی بصورت قائم مقامی اداره می‌شود.

ماده ۲۰ - هیات مرکزی نظارت بر انتخابات

- هیات مرکزی نظارت بر انتخابات برای مدت سه سال تحت شرایط و در حیطه وظایف زیر برای برگزاری و نظارت بر انتخابات هیات مدیره سازمان های استانی انتخاب می گردند:
- اعضای و شرایط تشکیل:

۱. یک نفر نماینده دادستان کل کشور
۲. یک نفر نماینده وزارت کشور
۳. یک نفر نماینده وزارت راه و شهرسازی

۴. یک نفر حرفه‌مند به معرفی کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی

۵. سه نفر روسای کل هریک از سازمان‌های حرفه‌مندی

وظایف:

۶. عزل و نصب اعضای هیات‌های نظارت استانی بر انتخابات هیات مدیره سازمان‌ها و شوراهای عالی. هیات‌های نظارت استانی متشکل

از ۵ نفر به انتخاب هیات مرکزی نظارت بر انتخابات خواهند بود.

۷. نظارت بر حسن انجام انتخابات در حوزه‌های انتخاباتی

۸. بررسی نهایی صلاحیت نامزدهای عضویت در هیات مدیره سازمان‌ها و ابلاغ نظر به هیات‌های نظارت انتخابات مربوطه

۹. رسیدگی به شکایات نامزدهایی که صلاحیت آنها به تایید هیات‌های نظارت استانی نرسیده باشد و تجدید نظر در آنها

۱۰. رسیدگی به شکایات انتخاباتی در چارچوب مواد قانونی و آیین نامه‌های مربوطه

۱۱. توقف یا ابطال تمام یا قسمتی از مراحل انجام انتخابات در چارچوب مواد قانونی و دستورالعمل‌های مربوطه این قانون

۱۲. تایید نهایی حسن انجام انتخابات هیات مدیره سازمان‌های استانی

۱۳. رسیدگی به شکایات و اعتراضات کتبی افراد در مورد تایید صلاحیت نامزدهای عضویت در هیات مدیره سازمان‌ها و تجدید

نظر در آنها

۱۴. تجدید انتخاب اعضای هیات مرکزی نظارت بر انتخابات برای دوره‌های بعدی بلا اشکال است

۱۵. شرایط احراز صلاحیت داوطلبین هیات مدیره سازمان‌های استانی همان شرایط ارکان سازمان است که از مراجع صلاحیت دار

استعلام، بررسی و اعلام نظر نماید.

۱۶. کلیه ترتیبات اجرایی انتخابات هیات مدیره سازمان‌های استانی به عهده هیات‌های اجرایی وزارت بوده که در آئین نامه اجرایی قانون

پیش بینی می‌گردد.

ماده ۲۱ - عضویت‌ها

۲۱،۱. اشخاص حقیقی

۱. عضویت عادی - حرفه‌مند موضوع این قانون باید عضو یکی از سازمان‌ها و دارای پروانه حرفه‌مندی معتبر باشد. این اعضا دارای حق

رای در انتخابات سازمان‌های استانی خود هستند.

۲. عضویت پیرو - پس از خروج داوطلبانه یا بازنشستگی هر حرفه‌مند از حرفه وی موظف به بازگرداندن پروانه حرفه‌مندی خود به اداره

کل صادرکننده آن است. در صورتیکه خروج عضو از حرفه به علت حکم انتظامی نباشد؛ وی می‌تواند تقاضای عضویت در سازمان را

به عنوان عضو "پیرو" بنماید این افراد فاقد حق رای در سازمان هستند و مکلف به پرداخت حق عضویت سالانه نمی‌باشند.

۲۱،۲. اشخاص حقوقی

کلیه اشخاص حقوقی دارنده پروانه فعالیت موضوع این قانون پس از دریافت پروانه فعالیت به عضو سازمان استان مربوطه می‌شوند. این

اشخاص حقوقی فاقد حق رای در انتخابات سازمان بوده و طبق ضوابط و مقررات موظف به پرداخت حق عضویت هستند.

ماده ۲۲ - منابع درآمدی و هزینه سازمان

منابع درآمدی سازمان به شرح زیر است و مجاز به اخذ وجوه غیر از موارد ذیل نیستند

۱. حق عضویت سالانه اعضای

۲. صدور و تمدید پروانه فعالیت

۳. کمک‌های اعطایی دولت، نهادها، اشخاص حقیقی و حقوقی

۴. بهای ارائه خدمات آموزشی و پژوهشی

۵. فروش نشریات و سایر مواد کمک آموزشی

۶. کمک‌های بین‌سازمانی

۷. واریز سهم سازمان بابت حق بیمه صندوق حمایت که از محل بخشی از حق عضویت هر یک از اعضای تامین می‌شود.

ماده ۲۳ - کاردان های فنی

۱. کاردان ها و معماران تجربی از طریق صدور پروانه حرفه‌مندی کاردانی و معمار تجربی و در مورد کارگران ماهر از طریق پروانه مهارت فنی احراز می‌شود. مرجع صدور پروانه حرفه‌مندی کاردانان و معماران تجربی توسط وزارت و پروانه مهارت فنی توسط وزارت رفاه، کار و امور اجتماعی تعیین می‌گردد.
۲. وزارت مسکن و شهرسازی موظف است ظرف ۶ ماه از زمان ابلاغ این قانون ضوابط، مقررات و تشکیلات حرفه ای مناسب برای کاردانهای فنی شاغل در رشته ها و حرفه های موضوع این قانون را در قالب آئین نامه ای تدوین و برای تصویب به هیأت وزیران پیشنهاد نماید.
۳. وزیر مسکن و شهرسازی از تاریخ ابلاغ این قانون به عضویت "هیأت عالی نظارت" موضوع ماده (۵۳) قانون نظام صنفی در خواهد آمد. وزارت مسکن و شهرسازی با هماهنگی دبیرخانه هیأت عالی نظارت حداکثر یکسال از تاریخ تصویب این قانون آئین نامه نظام صنفی کارهای ساختمانی را برابر قانون نظام صنفی تهیه و جهت تصویب به هیأت وزیران پیشنهاد می‌نماید.

ماده ۲۴ - کارشناسی

وزارتخانه ها، مؤسسات دولتی، نهادها، نیروهای نظامی و انتظامی، شرکت‌های دولتی و شهرداریها می توانند در ارجاع امور کارشناسی با رعایت آئین نامه خاصی که به پیشنهاد مشترک وزارت و وزارت دادگستری به تصویب هیأت وزیران می رسد به جای کارشناسان رسمی دادگستری از حرفه‌مندان موضوع این قانون که بوسیله سازمان استان معرفی می شوند، استفاده نمایند.

ماده ۲۵ - وزارت

- ادارات کل به نمایندگی از وزارت به عنوان ناظر عالی مکلف به انجام وظایف زیر هستند:
۱. بررسی عملکرد سازمان‌های استانی و انجام توصیه های لازم
 ۲. بررسی صحت برگزاری مجمع عمومی استان ها و ابطال مصوباتی که مغایر قوانین و مقررات است ظرف ۱۵ روز از تاریخ دریافت مصوبات مجمع.
 ۳. معرفی متخلفین یا مجرمین در حوزه این قانون در صورت احراز تخلف یا جرم، به مراجع انتظامی یا قضائی مربوط

فصل چهارم - نظام انتظامی**ماده ۲۶ - تخلفات انتظامی**

انجام هر فعل یا ترک فعلی توسط حرفه‌مند، مشاور و پیمانکار در حوزه‌های فعالیت مختلف که منجر به نقض اصول حرفه‌مندی، اصول اخلاق حرفه‌ای و مقررات حرفه‌مندی این قانون گردد تخلف انتظامی محسوب شده و مستوجب مجازات انتظامی است. متخلفین از هر یک از موارد ذیل به موجب حکم دادگاه انتظامی به مجازات انتظامی از درجه یک تا شش حسب مورد محکوم می شوند

۲۶،۱. تخلفات انتظامی درجه یک یا دو

۱. ارائه خدمات در غالب مشاور و پیمانکار بدون قرارداد کتبی
 ۲. نقض الزامات اهداف، اصول و اخلاق و شئون رفتار حرفه‌ای در قانون و ضوابط و مقررات مربوطه آن
 ۳. عدم مراقبت از مهر، نشان، سربرگ، گذرواژه های خصوصی و امضاهای الکترونیک خود در ارائه خدمات مشاور و پیمانکار به نحوی که منجر به سوءاستفاده اشخاص ثالث شود.
 ۴. تمکین در برابر دستور یا تقاضای نقض الزامات قانونی موضوع این قانون بدون وجود اجبار و اکراه.
 ۵. قرار دادن محصول کار حرفه‌ای خود در اختیار دیگری برای استفاده از آن به نام وی
 ۶. سوءاستفاده از اضطرار یا عدم اطلاع کارفرما برای گرفتن امتیاز یا حق الزحمه بسیار نامتناسب با عرف رایج برای انجام خدمات مهندسی از وی
 ۷. خودداری از ارائه هرگونه خدمات حرفه‌ای و اطلاع رسانی عمومی پیش از اخذ پروانه فعالیت.
- ۲۶،۲. تخلفات انتظامی درجه سه یا چهار

۱. عدم رعایت اهداف و اصول حرفه‌مندی و اصول اخلاق حرفه‌ای مندرج در قانون

۲. عدم رعایت ضوابط و مقررات مربوط به فصل سوم قانون (سارمانهای نظام مهندسی)
 ۳. عدم ارائه خدمات حرفه‌ای در حدود صلاحیت احراز شده.
 ۴. خودداری یا عدم مهمور و امضا نمودن اسناد و مدارک فنی به مهر حرفه‌مندی حرفه‌مندان مسئول در هر پروژه
 ۵. خودداری یا عدم مهمور و امضا نمودن اسناد و مدارک فنی توسط شرکت‌های مهندسیین مشاور علاوه بر مهر و امضاء حرفه‌مندان مسئول پروژه در هر رشته حرفه‌مندی؛ به امضای صاحبان امضای مجاز شرکت و مهر شرکت ممهور گردد.
 ۶. عدم رعایت ضوابط و مقررات ساختمانی مرتبط در ارائه خدمات مشاور و پیمانکار
 ۷. عدم برخورداری از سلامت جسمی و روانی متناسب در ارائه هرگونه خدمات حرفه‌ای
 ۸. عدم ارائه بیمه مسئولیت خدمات حرفه‌ای متناسب با فعالیت به کارفرما و مرجع صدور پروانه ساختمانی
 ۹. امتناع از اظهارنظر کارشناسی پس از قبول انجام آن در مواردی که از طریق مراجع ذیصلاح قانونی نظرخواهی شده است.
 ۱۰. تعلل در تنظیم و تسلیم به موقع گزارش‌هایی که به موجب ضوابط و مقررات ساختمانی یا دستور مراجع ذیصلاح قانونی موظف به تهیه و تسلیم آنها است.
 ۱۱. تحمیل هزینه‌های عرفاً فاحش غیرضروری به کارفرما، اعم از آنکه خود در آن ذینفع باشد
 ۱۲. قصور یا تقصیر مؤثر در خلع ید از شرکت تحت مدیریت یا محل اشتغال خود در امور ساختمانی، بیش از دو بار
 ۱۳. تصدی همزمان مسئولیت در دو مرجع که یکی بر دیگری وظیفه نظارت یا وضع مقررات دارد
 ۱۴. صدور گواهی یا ادای شهادت فنی خلاف واقع یا اعلام نظر رسمی، داوری و کارشناسی در موضوعات فنی بدون داشتن صلاحیت لازم
 ۱۵. عدم رعایت بی طرفی در داوری یا کارشناسی یا عدم اعلام جهات رد به طرفین اختلاف، در صورت وجود.
 ۱۶. سپردن انجام کار حرفه‌ای به اشخاص فاقد صلاحیت فنی، حرفه‌ای و اخلاقی لازم برای انجام آن کار.
 ۱۷. تأسیس هرگونه شرکت برای انجام خدمات بدون داشتن مدرک صلاحیت و فعالیت
 ۱۸. اعلام نکردن یا کتمان محکومیت انتظامی خود در مواردی که فقدان آن شرط انجام کار یا گرفتن امتیاز حرفه‌ای است
 ۱۹. تعلل یا عدم انجام به هنگام وظایف قانونی در ارکان سازمان‌های استانی به وسیله آن عضو یا اعضای ارکان مذکور که در تخلف دخیل باشند.
 ۲۰. انجام اقداماتی که موجب ایجاد اخلال در انجام وظایف قانونی و جاری سازمانهای استانی و ارکان آن شود
 ۲۱. درج یا نشر یا نقل قول هرگونه متن، تصویر یا سایر موارد مغایر با اصول اخلاقی و شئون حرفه‌ای در رسانه‌های گروهی و شبکه‌های اجتماعی و پیام انبوه.
 ۲۲. سوءاستفاده از عضویت یا موقعیت‌های شغلی و اداری نظام مهندسی استان به نفع خود یا غیر.
 ۲۳. عدم رعایت حقوق مادی و معنوی اسناد و مدارک حرفه‌ای تولید شده توسط دیگر اشخاص.
 ۲۴. ورشکستگی به تقصیر و تقلب در فعالیت حرفه‌ای به موجب حکم قطعی قضایی.
 ۲۵. اخطار ناپجا به کارفرما یا عدم اخطار به موقع توقف کار و رفع توقف کار به کارفرما
 ۲۶. اجازه سوء استفاده از نام و نشان حرفه‌مندی و یا شرکت دارای پروانه فعالیت خود به شخصی که به فعالیت اقتصادی دیگری بپردازد که باعث گمراهی اجتماع در تشخیص درست شود
 ۲۷. عدم استفاده از حرفه‌مندان ذیصلاح در حوزه‌های فعالیت مربوطه
- ۲۶,۳. **تخلفات انتظامی درجه پنج یا شش**
۱. جعل در اوراق و اسناد و مدارک لازم برای دریافت پروانه حرفه‌مندی و فعالیت و تصاویر آنها یا استفاده از سند مجعول
 ۲. دادن یا گرفتن هرگونه مال یا امتیاز خارج از ضوابط یا تبانی یا توسل به وسایل متقلبانه در انجام وظایف حرفه‌ای یا برای گرفتن یا برای واگذاری کار یا گرفتن یا دادن تأییدیه یا ردیه و مانند آنها در امور حرفه‌ای
 ۳. ارایه مدارک تقلب آمیز یا سابقه یا صلاحیت حرفه‌ای خود یا دیگری یا تقلب در آزمونها یا توسل به راه‌های متقلبانه یا اظهارات خلاف واقع برای کسب امتیاز شغلی و حرفه‌ای یا احراز سمت یا جلب آرا در هرگونه انتخابات مربوط به حرفه
 ۴. تبانی در ارایه پیشنهاد قیمت در مناقصه و مزایده‌های مرتبط با انجام پروژه‌ها
 ۵. تخلف از سوگند حرفه‌مندی

ماده ۲۷ - مجازات های انتظامی

۱. مجازات های اصلی انتظامی از درج یک تا شش عبارتند از:
 - مجازات درجه ۱- اخطار کتبی با درج در پرونده عضویت در سازمان استان.
 - مجازات درجه ۲- توبیخ کتبی با درج در پرونده عضویت در سازمان استان.
 - مجازات درجه ۳- محرومیت استفاده از پروانه حرفه‌مندی و فعالیت به مدت سه ماه تا یک سال و ضبط پروانه ها به مدت محرومیت.
 - مجازات درجه ۴- محرومیت استفاده از پروانه حرفه‌مندی و فعالیت به مدت یک تا سه سال و ضبط پروانه ها به مدت محرومیت.
 - مجازات درجه ۵- محرومیت استفاده از پروانه حرفه‌مندی و فعالیت به مدت سه تا پنج سال و ضبط پروانه ها به مدت محرومیت.
 - مجازات درجه ۶- محرومیت دایم از عضویت در سازمان استان ها و استفاده از پروانه حرفه‌مندی و فعالیت.
۲. ضبط پروانه حرفه‌مندی و فعالیت مشاور مانع ادامه فعالیت محکوم علیه در پروژه هایی که پیش از ضبط پروانه ها عهده دار شده است می‌گردد. در اینصورت در صورتیکه مشاور شخص حقوقی بوده مکلف است حداکثر ظرف مدت ۱۴ روز نسبت به جایگزینی حرفه‌مند مسئول در رشته مربوطه اقدام نموده و در صورتیکه مشاور شخص حقیقی باشد نسبت به توقف ارائه خدمات در رشته خود اقدام و نسبت به عودت حق الزحمه های آن مرحله اقدام نماید. کارفرما نیز موظف است نسبت به جایگزینی مهندس حرفه‌مند جدید مسئول در آن رشته سریعاً اقدام نماید.
۳. محکومیت های درجه سه و چهار باید توسط سازمان استان به اطلاع اعضای سازمان آن استان به طرق مقتضی رسانده شود.
۴. محکومیت های درجه پنج و شش باید توسط شورای عالی به اطلاع اعضای سازمان استان ها به طرق مقتضی رسانده شود.
۵. در صورت تکرار یا انجام هر گونه تخلف جدید پس از صدور حکم قطعی، صدور حکم به مجازات انتظامی جدید حداقل باید یک درجه نسبت به حکم قبلی افزایش یابد.
۶. در صورت حکم انتظامی باید آثار تخلف، حسن و سوء سابقه مختلف درجه اهمیت تخلف و بیم تجری تخلف مرتکب در مظر گرفته شود و حکم متناسب با موارد مذکور صادر گردد.
۷. در صورت صدور حکم قطعی به مجازات انتظامی درجه چهار و بالاتر محکوم علیه به پرداخت جزای نقدی به میزان یکصد میلیون ریال تا یک میلیون ریال محکوم خواهد شد.
۸. پس از صدور حکم قطعی بر مجازات انتظامی درجه ۳ و بالاتر محکوم علیه باید پروانه فعالیت خود را نیز در صورت وجود به همراه پروانه حرفه‌مندی تسلیم نماید
۹. سلب امتیاز کسب شده از اعضای ارکان سازمان و شورای عالی در صورت به مجازات انتظامی قطعی درجه سه به بالا محکوم شوند.

ماده ۲۸ - مرجع رسیدگی به تخلفات انتظامی

۱. مرجع رسیدگی به تخلفات انتظامی در هر استان و برای کلیه سازمان‌های استان دادرسی و دادگاه انتظامی واحد خواهد بود. انجام تحقیقات نسبت به تخلفات انتظامی به عهده دادرسی و صدور حکم برعهده دادگاه است.
۲. دادرسی انتظامی در هر استان به ریاست دادستان انتظامی تشکیل و حداکثر یک دادیار از هر رشته حرفه‌مندی خواهد داشت که از بین اعضای سازمان همان استان توسط دادستان تنها برای یک دوره سه ساله انتخاب می‌گردند.
۳. دادستان دادگاه انتظامی استان باید حداقل دارای چهل سال سن باشد و توسط رئیس قوه قضائیه از بین قضات همان استان تنها برای یک دوره سه ساله انتخاب گردد.
۴. دادیاران باید دارای حداقل سی و پنج سال سن باشند و پنج سال از تاریخ صدور پروانه حرفه‌مندی ایشان گذشته و نباید دارای هیچگونه محکومیت انتظامی باشند. دادیاران دادرسی تحت نظارت دادستان انتظامی انجام وظیفه خواهند کرد.
۵. دادگاه انتظامی استان متشکل از پنج عضو است. یک عضو با معرفی رئیس قوه قضائیه، یک عضو حرفه‌مند با معرفی هیات مدیره هر یک از سازمان‌های استانی در هر رشته حرفه‌مندی و یک نفر با انتخاب وزارت.
۶. سایر اعضای دادگاه انتظامی باید حداقل ده سال از تاریخ صدور پروانه حرفه‌مندی ایشان گذشته و فاقد هرگونه محکومیت انتظامی باشند

۷. برای رسمیت جلسات دادگاه انتظامی استان حضور حداقل چهار نفر از اعضا الزامی است آراء دادگاه انتظامی با امضای اکثریت اعضای حاضر معتبر است.
۸. در صورت غیبت غیر موجه هر یک از اعضای دادگاه انتظامی بیش از سه جلسه متوالی یا شش جلسه متناوب در طی یکسال، شخص غایب مستعفی شناخته می‌گردد. تشخیص موجه یا غیر موجه بودن غیبت با نهاد معرفی کننده آن عضو است.
۹. مرجع رسیدگی به کلیه تخلفات انتظامی هریک از ارکان سازمان‌های حرفه‌مندی مذکور در ماده ۱۷ این قانون دادسرا و دادگاه انتظامی مرکز خواهد بود که در شهر تهران مستقر می‌باشد. دادستان انتظامی مرکز توسط رئیس قوه قضائیه بتناهی برای یک دوره سه ساله منصوب می‌گردد و حداکثر یک دادیار از هر رشته حرفه‌مندی خواهد داشت که از بین حرفه‌مندان فاقد هرگونه محکومیت انتظامی که حداقل ده سال از تاریخ صدور پروانه حرفه‌مندی ایشان گذشته انتخاب می‌نماید
۱۰. دادگاه انتظامی مرکز در دو شعبه و هر شعبه دارای پنج عضو است. یک عضو با معرفی رئیس قوه قضائیه، یک عضو حرفه‌مند با معرفی شورای عالی هر یک از سازمان‌ها و یک نفر با انتخاب وزیر. تقسیم پرونده‌های انتظامی به ترتیب تاریخ وصول توسط رئیس شعبه اول مرکز انجام می‌پذیرد
۱۱. سایر شرایط از جمله تشکیل جلسات و صدور رای همانند دادگاه انتظامی استان خواهد بود.
۱۲. مرجع تجدید نظر از آرای دادگاه انتظامی استان و دادگاه مرکز، دادگاه انتظامی تجدید نظر خواهد بود.
۱۳. دادگاه انتظامی تجدید نظر در سه شعبه و هر شعبه دارای پنج عضو است. یک عضو با معرفی رئیس قوه قضائیه، یک عضو حرفه‌مند با معرفی شورای عالی هر یک از سازمان‌ها و یک نفر با انتخاب وزیر. شرایط تشکیل جلسات و صدور رای و سایر موارد همانند دادگاه انتظامی استان خواهد بود. تقسیم پرونده‌های انتظامی به ترتیب تاریخ وصول توسط رئیس شعبه اول تجدید نظر انجام می‌پذیرد
۱۴. رئیس دادگاه‌های انتظامی استان، مرکز و تجدیدنظر قاضی معرفی شده از سوی رئیس قوه قضائیه است.
۱۵. آراء صادره از دادگاه انتظامی استان و دادگاه انتظامی مرکز تا درجه دو، قطعی و لازم الاجرا و از درجه سوم و بالاتر ظرف مدت بیست روز از تاریخ ابلاغ حسب مورد قابل تجدید نظر توسط دادستان، شاکی یا مشتکی عنه در دادگاه انتظامی تجدید نظر خواهد بود. رای صادره از دادگاه تجدید نظر قطعی و لازم الاجرا است.

ماده ۲۹ - نحوه رسیدگی و آثار

۱. هر شخصی می‌تواند به دادسرای انتظامی شکایت تقدیم نماید. از هر طریقی اطلاع یا شکایتی راجع به تخلف از مقررات این قانون و آئین نامه‌ها و دستورالعمل‌های آن به دادستان برسد دادسرا باید به موضوع رسیدگی کرده اظهار عقیده نماید.
۲. چگونگی رسیدگی به تخلفات و طرز تعقیب متخلفان با توجه به مقررات قانون آئین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲ در آئین رسیدگی انتظامی تعیین می‌شود که توسط هیات وزیران تصویب و ابلاغ می‌گردد.
۳. رسیدگی در دادسرا و دادگاه انتظامی و دادگاه تجدید نظر رایگان است.
۴. در مواردی که اشخاص حقوقی مستوجب مجازات‌های انتظامی می‌شوند، مجازات‌های مربوطه نسبت به پروانه فعالیت ایشان اعمال می‌گردد. محکومیت اشخاص حقوقی نافی اعمال مجازات‌های انتظامی بر مدیرعامل و سایر اشخاص حقیقی که به طور مستقیم و مؤثر در تخلف شخص حقوقی دخیل بوده‌اند، نیست.
۵. موارد رد دادیاران، دادستان و اعضای دادگاه‌های انتظامی همان است که در قانون تشکیل دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور مدنی مصوب ۱۳۷۹ مقرر شده است.
۶. در صورتی که دادستان حضور مشتکی‌عنه را برای اداء توضیحات و کشف حقیقت لازم بداند و او را احضار نماید و بدون عذر موجه حاضر نشود ممکن است عدم حضور قرینه صدق نسبتی که به او داده شده تلقی شود.
۷. عذر موجه همان است که در ماده ۳۰۶ قانون تشکیل دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور مدنی مصوب ۱۳۷۹ مقرر شده است.
۸. دادستان پس از رسیدگی در صورتی که عقیده بر تعقیب داشته باشد ادعای نامرئوس صادر و به دادگاه می‌فرستد و در صورتی که عقیده بر منع تعقیب داشته باشد قرار منع تعقیب صادر خواهد کرد. در صورتی که بین دادستان و دادیار او که متصدی تحقیقات بوده در تعقیب و تطبیق موضوع اختلاف حاصل شود نظر دادستان متبع است.

۹. قرار منع تعقیب، ظرف ده روز پس از ابلاغ از طرف شاکی یا رئیس سازمان قابل تجدیدنظر در دادگاه انتظامی است و در صورتی که دادگاه قرار منع تعقیب را صحیح دانست آن را استوار می‌نماید و در صورتی که موضوع را قابل تعقیب تشخیص داد قرار منع تعقیب را نقض و پرونده را به دادسرا عودت می‌دهد. دادسرا مکلف است مطابق نظر دادگاه انتظامی عمل نماید
۱۰. مدت مرور زمان تعقیب انتظامی پنج سال از تاریخ وقوع امر مستوجب تعقیب است و در مواردی که تعقیب به عمل آمده و دو سال از تاریخ آخرین اقدام انتظامی است.
۱۱. تعقیب انتظامی مانع تعقیب مدنی یا کیفری نیست.
۱۲. چنانچه اعضای ارکان سازمان استان مرتکب تخلفات فوق شوند، به حداکثر مجازات مندرج در درجه مذکور محکوم می‌گردند.
۱۳. دادگاه انتظامی می‌تواند در مواردی که وقوع تخلف را ناشی از ضعف اطلاعات و مهارت فنی متخلف یا عدم آشنایی وی با ضوابط و مقررات تشخیص دهد در حکم صادره خود، او را مکلف به گذراندن دوره آموزشی یا کارآموزی خاص در مدت معین و حداکثر شش ماه.
۱۴. چنانچه دادسرا یا دادگاه انتظامی در حین رسیدگی به تخلفات انتظامی در جریان وقوع جرم قرار گیرند، مکلفند مراتب را به دادستان محل اعلام نماید.
۱۵. در صورتیکه ظرف مدت بیست روز از تاریخ ابلاغ رای محکومیت انتظامی قطعی درجه سه و بالاتر محکوم علیه از ارائه پروانه حرفه‌مندی و پروانه فعالیت به سازمان استان خودداری نماید به یک درجه بالاتر محکوم خواهد شد. سازمان مکلف است پروانه حرفه‌مندی ضبط شده را به اداره کل تحویل نماید.
۱۶. کلیه احکام محکومیت قطعی در سامانه حرفه‌مندی و با سطح دسترسی عموم ثبت می‌گردد.
۱۷. آئین رسیدگی در دادسرا و دادگاه‌های انتظامی و نحوه اجرای آرای قطعی ظرف مدت شش ماه طی آئین نامه‌ای به تصویب وزیر خواهد رسید.

فصل پنجم - نظام مسئولیتی

ماده ۳۰ - ضوابط و مقررات ساختمانی

کلیه فعالین حوزه‌های مشاور، پیمانکار، کافرما و نهادها و مراجع حقیقی و حقوقی موضوع این فصل مکلف به رعایت ضوابط و مقررات ساختمانی و استفاده از حرفه‌مندان ذیصلاح در حدود صلاحیت آنان هستند. رعایت ضوابط و مقررات ساختمانی به عنوان حداقل استانداردها و نیازمندی‌های فنی و مهندسی در طراحی و اجرای پروژه‌های الزامی است. کلیه شیوه‌نامه‌ها و نیازمندی‌های فنی خاص کارفرمایان علاوه بر این الزامات می‌توانند به عنوان شرایط خصوصی هر پروژه اعمال شوند. ضوابط و مقررات ساختمانی شامل موارد زیر است:

۱. ضوابط فنی و مهندسی
۲. مقررات ملی ساختمان
۳. مقررات حرفه‌مندی
۴. مقررات شهرسازی
۵. مقررات کنترل ساختمان
۶. ضوابط و مقررات خاص

ماده ۳۱ - حوزه‌های مسئولیت

۳۱.۱. حوزه مسئولیت کارفرما

۱. مسولیت در برابر مرجع صدور پروانه و کنترل ساختمان شامل:
 - الف) تخلف از مقررات شهرسازی، محیط زیست و میراث فرهنگی. در صورت تخلف از مقررات این بند کمیسیون ماده صد قانون شهرداری ها مکلف به صدور حکم تخریب و اعاده به وضعیت مجازاست.
 - ب) سایر تخلفات ساختمانی. در صورت تخلف از مقررات این بند کمیسیون ماده صد قانون شهرداری ها باید حکم به تخریب یا اخذ جریمه به میزان مقرر در تبصره های ماده صد صادر نماید.

۲. مسئولیت در برابر زیان دیده: کلیه مسئولیت‌های قانونی و جبران خسارات ناشی از انجام عملیات اجرایی در طول دوره ساخت و پروژه تکمیل شده در برابر زیان دیده بر عهده کارفرما است. زیان دیده حق مراجعه مستقیم به کارفرما، پیمانکار و مشاور را حسب مورد خواهد داشت. در صورت جبران خسارت توسط کارفرما، کارفرما حق مراجعه به پیمانکار یا مشاور را در حوزه مسئولیت آنها خواهد داشت. کارفرما مکلف به اخذ "بیمه نامه مسئولیت عملیات ساختمانی" در مدت زمان اجرای پروژه، و انتقال "بیمه نامه کارکردهای اساسی ساختمان" پس از تکمیل و با شروع بهره برداری پروژه به مالک جدید یا بهره بردار است.

۳۱،۲. حوزه مسئولیت مشاور

مسئولیت صحت و انطباق اسناد و مدارک فنی تهیه شده با ضوابط و مقررات ساختمانی، نظارت بر تحقق آنها در عملیات اجرایی، ارائه گزارشات الزامی مربوطه بر عهده وی است. این مسئولیت حسب مورد در برابر مرجع صدور پروانه و کنترل ساختمان، کارفرما، پیمانکار و زیان دیده خواهد بود. مشاور موظف به ارائه "بیمه نامه مسئولیت حرفه‌ای مشاور" خود در هر پروژه به کارفرما است.

۳۱،۳. حوزه مسئولیت پیمانکار

مسئولیت صحت انجام عملیات اجرایی و انطباق آن با اسناد و مدارک فنی تهیه شده توسط مشاور با ضوابط و مقررات ساختمانی و ارائه گزارشات مرتبط الزامی مبتنی ضوابط و مقررات ساختمانی بر عهده پیمانکار است. این مسئولیت حسب مورد در برابر مرجع صدور پروانه و کنترل ساختمان، کارفرما، مشاور و زیان دیده خواهد بود. پیمانکار موظف به ارائه "بیمه نامه مسئولیت اجرایی پیمانکار" و ضمانت نامه کیفیت عملیات اجرایی خود در هر پروژه به کارفرما است.

۳۱،۴. حوزه مسئولیت مرجع صدور پروانه و کنترل ساختمان

مسئولیت نظارت بر اعمال مقررات کنترل ساختمان توسط کارفرما، مشاور و پیمانکار بر عهده مرجع صدور پروانه و کنترل ساختمان است. این مسئولیت‌ها از قبیل موارد زیر است:

۱. صدور پروانه ساختمان، گواهی پایان کار، پروانه بهره برداری، بازرسی های فنی و می‌دانی پروژه ها در مقاطع مختلف زمانی و دریافت اسناد و مدارک فنی.
۲. پایش ساختمان‌ها و مستحدثات عمرانی موجود در حوزه تحت نظارت خود و ممانعت از بهره برداری ابنیه در شرایط خارج از الزامات ضوابط و مقررات ساختمانی
۳. پایش تمام عملیات اجرایی در حوزه تحت نظارت و مسئولیت خود و اعمال
۴. نظارت و کنترل بر عملکرد مدیران، کارکنان، کارگزاران، نمایندگان، مشاوران و پیمانکاران خود در انجام وظایف مربوط به امور شهرسازی، عمران شهری و ساختمانی در انجام وظایف مرتبط بندهای سه گانه بالا
۵. اعلام موارد احتمالی نقض ضوابط و مقررات خاص به دستگاه های متولی مربوطه مندرج در ماده ۲۹،۶
۶. پاسخگویی به وزارت در در راستای اجرای بند سوم از ماده ۲۹/۵

۳۱،۵. حوزه مسئولیت وزارت

۱. تدوین، تصویب و ابلاغ مقررات ملی ساختمان با مشخصات زیر:
 - الف) بازنگری و بروز رسانی استانداردها و سطح مقررات ملی ساختمان با استانداردهای بین المللی ظرف مدت پنج سال
 - ب) بازنگری و بروز رسانی نظام حرفه‌مندی موضوع این قانون با استانداردهای بین المللی ظرف مدت سه سال
 - ج) تبیین نظام و سامانه ملی "اطلاعات شکلی ساختمانی" منطبق با استانداردهای بین المللی ظرف مدت پنج سال
۲. تدوین تصویب و ابلاغ مقررات کنترل ساختمان با همکاری وزارت کشور
۳. نظارت عالیه بر تحقق ضوابط و مقررات ساختمانی در کشور. در اجرای این نظارت کلیه دستگاه های اجرائی، مؤسسات و نهاد های دولتی، مراجع صدور پروانه و کنترل ساختمان، سازمان‌های استانی، کارفرمایان، مشاوران و پیمانکاران موظف به همکاری موثر با وزارت هستند. همچنین در صورت درخواست حسب مورد کلیه اطلاعات و اسناد و مدارک فنی لازم را در اختیار وزارت قرار داده و در صورتیکه وزارت به تخلفی برخورد نماید با ذکر دلایل و مستندات دستور اصلاح یا جلوگیری از ادامه کار را به مرجع صدور پروانه ساختمانی و کارفرما، مشاور و پیمانکار ابلاغ نماید
۴. تهیه و تصویب ضوابط و مقرراتی که به موجب این قانون بر عهده وزارت گذاشته شده است

۵. وزارت راه و شهرسازی، کشور و صنایع مکلفند با توجه به امکانات و موقعیت هر محل، آن دسته از مصالح و اجزاء ساختمانی که باید به تأیید مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران برسد را طی فهرسته‌ایی احصا و آگهی نمایند. از تاریخ اعلام، کلیه تولیدکنندگان و واردکنندگان و توزیع کنندگان مصالح و اجزای ساختمانی موظف به تولید و توزیع و استفاده از مصالح استاندارد شده خواهند بود.
۶. از تاریخ تصویب قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان وزیر راه و شهرسازی به عضویت شورای عالی استاندارد منصوب میگردد.

۳۱،۶ حوزه مسئولیت مراجع دخیل

۱. تدوین، تصویب و ابلاغ سایر ضوابط و مقررات خاص قوای سه‌گانه به عنوان شرایط خصوصی اجرای پروژه‌های مربوطه در هر بخش
۲. صدور مجوزهای لازم در اعمال ضوابط و مقررات خاص در پروژه از قبیل مقررات میراث فرهنگی، محیط زیست و غیره
۳. نظارت بر اعمال ضوابط و مقررات خاص در پروژه و صدور مجوز بهره‌برداری آن در حیطه وظایف مرجع دخیل مربوطه
۴. اعلام الزامات و نیازمندی‌های تاثیرگذار این ضوابط و مقررات خاص بر دیگر ضوابط و مقررات ساختمانی ماده ۳۰ قانون، به مراجع ذیربط جهت انعکاس در هر یک از حوزه‌های فوق

۳۱،۷ حوزه مسئولیت تولیدکنندگان و تامین کنندگان و فروشندگان مصالح، ادوات و تجهیزات ساختمانی

- مسئولیت صحت مشخصات فنی، ایمنی و ضمانت کیفی مصالح، ادوات و تجهیزات مورد استفاده در پروژه‌ها با استاندارد‌ها، ضوابط فنی و مهندسی و الزامات مقررات ملی ساختمان مبتنی بر قانون حمایت از حقوق مصرف کنندگان مصوب ۱۳۸۸/۷/۱۵ و قانون مسئولیت مدنی مصوب ۱۳۳۹/۲/۷۱۵ بر عهده تولید کنندگان، تامین کنندگان و فروشندگان آن است.
- حوزه‌های مسئولیت مندرج در این فصل نافی مسئولیت‌هایی که برای کلیه اشخاص و نهادها در سایر قوانین و مقررات پیش بینی گردیده است نمی‌شود.

فصل ششم - صیانت از حقوق شهروندی، توسعه، ترویج و آموزش همگانی

ماده ۳۲ - صیانت از حقوق شهروندی

کلیه افراد جامعه به نسبت تاثیر پذیری ایشان ناشی از اعمال این قانون از حقوق شهروندی از جمله موارد زیر برخوردار هستند:

۳۲،۱ آزادی قراردادی

هر شخص مشمول این قانون در انتخاب طرف قرارداد خود در هر یک از حوزه‌های فعالیت مورد شمول قانون در حدود صلاحیت طرف قرارداد آزاد است.

۳۲،۲ تضمین جبران خسارت

تضمین جبران خسارت از طریق تنظیم قرارداد های بیمه و ضمانت نامه به صورت اجباری ناشی از انجام پروژه به شرح ذیل است:

۱. ارائه "بیمه نامه مسئولیت عملیات ساختمانی" توسط کارفرما ناشی از بروز هرگونه خسارت مادی، بدنی و جانی به کارکنان کارفرما

اشخاص ثالث در داخل یا مجاور کارگاه، همسایگان و همچنین خسارت های مادی به تاسیسات زیربنایی و اموال شهری ناشی از

اجرای پروژه

۲. ارائه "بیمه نامه کارکردهای اساسی ساختمان" توسط کارفرما در پایان پروژه به مالک و جدید یا بهره بردار

۳. ارائه "بیمه نامه خدمات مسئولیت حرفه‌ای مشاور" در خصوص بروز هرگونه خسارت مالی و بدنی به اشخاص ثالث ناشی از ارائه

خدمات حرفه‌ای به کارفرما

۴. ارائه "بیمه نامه مسئولیت اجرایی پیمانکار" در خصوص بروز هرگونه خسارت مالی و بدنی به اشخاص ثالث ناشی از عملیات اجرایی

به کارفرما

۵. ارائه ضمانت نامه کیفیت عملیات اجرایی مرتبط در قبال حداقل کارکرد درست و کیفیت ساختمان توسط پیمانکار به کارفرما

۶. اعمال ضوابط و مقررات قانونی حمایتی برای بهره برداران نسبت به صحت مشخصات فنی، ایمنی و ضمانت کیفی مصالح، ادوات و

تجهیزات ساختمانی مورد استفاده در پروژه‌ها

۳۲،۳ رعایت حقوق افراد با شرایط جسمی خاص

به منظور امکان تامین حق بهره برداری افراد با محدودیت های جسمی و حرکتی رعایت موارد ذیل در پروژه های ساختمانی و شهری الزامی است:

۱. کلیه نهادهای دولتی، عمومی، تعاونی، نظامی، انتظامی و بخش خصوصی مکلفند حداکثر ظرف مدت ۲ سال از تاریخ انتشار این قانون نسبت به انطباق وضعیت ساختمان‌های موجود با شرایط استفاده این گروه از افراد خاص اقدام کنند.
 ۲. صدور پایان کار و پروانه بهره برداری برای هیچ پروژه ای بدون رعایت مقررات و ضوابط ناظر بر این ماده ممنوع است.
- ۳۲،۴ رعایت حقوق همسایگی و اشرافیت**
۱. تصویب هرگونه تغییر در مشخصات خصوصی پلاک های ثبتی خارج از ضوابط و مقررات مصوب طرح های جامع و تفصیلی توسط کمیسیون ماده پنج باید به اطلاع و اخذ تائید همسایگان تا شعاع صد متر از پلاک ثبتی مزبور و یا حسب مقیاس تاثیر گذاری آن در محله، ناحیه و یا منطقه شهری گذاشته شود. ترتیبات تفصیلی این ماده در آئین نامه مرتبط توسط وزارت با همکاری وزارت کشور تنظیم و ابلاغ خواهد شد.
 ۲. در صورت تشخیص مغایرت اجرای پروژه با حقوق شهروندی، محیط زیست، میراث فرهنگی و تاریخی، تاثیرات اجتماعی، امنیتی و غیره، هر شخصی می تواند اعتراض خود به مراجع صدور پروانه ساختمان و ادارات کل راه و شهرسازی تقدیم نماید.
 ۳. کلیه مصوبات کمیسیون ماده پنج می بایست به دبیرخانه شورای عالی شهرسازی و معماری ارسال و تا پیش از اظهار نظر شورای عالی در خصوص وجود مغایرت مصوبه کمیسیون با طرح جامع که حداکثر دو ماه خواهد بود مصوبه کمیسیون ماده پنج قابل اجرا نخواهد بود. تصویب مصوبات شورای عالی شهرسازی در این خصوص باید توسط ادارات کل مربوطه در یکی از روزنامه های کثیرالانتشار و یا محلی چاپ شود
 ۴. کلیه شهروندان درخصوص احکام این قانون که ناظر بر حوزه‌های عمومی است از لحاظ مراجعه به مراجع اداری، قضایی و دیوان عدالت اداری ذی نفع تلقی می شوند.

ماده ۳۳ - ترویج و آموزش همگانی

به منظور رشد و آگاهی عمومی ناشی از اجرای این قانون؛ وزارت، سازمان‌های استانی و کشوری، دستگاه های مرتبط با امر ترویج و آموزش همگانی؛ به ویژه وزارت آموزش و پرورش، وزارت تحقیقات فن آوری و آموزش عالی و صدا و سیما؛ مکلف به همکاری با وزارت در زمینه های زیر هستند:

۱. اطلاع رسانی، آموزش و ترویج محتوایی مفاد قانون به روش ها و با ابزارهای مختلف رسانه ای و ترویجی توسط صدا و سیما
 ۲. برنامه ریزی، تهیه و ارائه محتوی آموزشی در خصوص مفاهیم این قانون مرتبط با حقوق عمومی در دوره آموزش ۱۲ ساله پیش از ورود به دانشگاه توسط وزارت آموزش و پرورش
 ۳. برنامه ریزی، تهیه و ارائه محتویات آموزشی دانشگاهی در خصوص مفاهیم، محتوای و مصادق این قانون در قالب استانداردهای آموزشی تحصیلی مورد نیاز صنعت ساختمان در رشته‌های حرفه‌مندی؛ توسط وزارت تحقیقات فن آوری و آموزش عالی
- هزینه اجرای تکالیف این ماده سالانه در بودجه عمومی لحاظ خواهد شد. آئین نامه این ماده ظرف مدت یک سال پس از انتشار قانون به پیشنهاد وزارت و با همکاری وزارت آموزش و پرورش؛ و آموزش عالی؛ و صدا و سیما تنظیم و پس از تصویب هیات وزیران ابلاغ می‌شود.

فصل هفتم - صندوق حمایت حرفه‌مندان

ماده ۳۴ - بیمه حمایت اجتماعی

حرفه‌مندان موضوع این قانون از طریق بیمه اجباری حمایتی در برابر بیماری و اثرات ناشی از پیری، از کارافتادگی و فوت از جمله به موجب بیمه درمان، بیمه درمان تکمیلی، بیمه بازنشستگی و غیره حمایت می‌شوند.

حرفه‌مندانی که مشمول مقررات قانون استخدام کشوری، قانون استخدام نیروهای مسلح، قانون تامین اجتماعی یا مقررات بازنشستگی یا درمانی دیگری هستند از مشمول مقررات حمایتی این قانون مستثنی می‌باشند.

ماده ۳۵ - صندوق حمایت

برای اجرای بیمه اجباری حمایتی این قانون صندوقی به نام "صندوق حمایت حرفه‌مندان صنعت ساختمان" که در این قانون صندوق حمایت نامیده می‌شود تشکیل می‌گردد. صندوق دارای شخصیت حقوقی و استقلال مالی است و از پرداخت مالیات و عوارض معاف می‌باشد. صندوق در کلیه استان های کشور دارای نمایندگی خواهد بود.

ماده ۳۶ - اساسنامه صندوق

اساسنامه صندوق حمایت از طرف شورای عالی تهیه و پس از تأیید وزارت و تصویب شورای عالی تامین اجتماعی به موقع اجراء گذاشته می‌شود.

ماده ۳۷ - منابع مالی صندوق

۱. حق بیمه‌ای که مشمولین این قانون مستقیماً به صندوق حمایت می‌پردازند.
۲. وجوهی که سازمان‌های استان به صندوق حمایت می‌پردازند.
۳. سود حاصل از درآمد وجوه صندوق حمایت.
۴. کمک‌ها و هدایایی که از طرف اشخاص حقیقی یا حقوقی به صندوق حمایت داده می‌شود.

ماده ۳۸ - نرخ و ترتیب پرداخت

نرخ و ترتیب پرداخت حق بیمه از طرف بیمه شده و سازمان استان و شرایط استفاده از مزایا و میزان آن و نحوه بهره‌برداری از وجوه صندوق حمایت طبق آیین‌نامه‌ای خواهد بود که به پیشنهاد شورای عالی و تصویب وزارت می‌رسد.

ماده ۳۹ - بازنشستگی

حرفه‌مند می‌تواند در صورت داشتن سی سال سابقه حرفه‌مندی و یا دارا بودن حداقل بیست سال سابقه حرفه‌مندی و هفتادوپنج سال سن و پرداخت حق بیمه به ترتیب مقرر در آیین‌نامه تقاضای بازنشستگی نمایند. مدت کارآموزی حرفه‌مند کارآموز جزء مدت سی سال مذکور در ماده فوق‌الذکر محسوب می‌گردد.

حرفه‌مندی که تقاضای بازنشستگی می‌کند مکلف است تمام حق بیمه سنوات گذشته خود را به ترتیبی که در آیین‌نامه موضوع ماده ۳۷ این قانون تعیین خواهد شد بپردازد.

ماده ۴۰ - سوابق خدمتی

سوابق خدمت رسمی و مدت خدمت وظیفه کسانی که مشمول مقررات این قانون قرار می‌گیرند از لحاظ بازنشستگی به شرط پرداخت تمام حق بیمه سنوات مذکور با احتساب وجوه پرداختی بابت بازنشستگی متقاضی که به صندوق واریز شده است صرفاً از لحاظ محاسبه مدت زمان پرداخت حق بیمه جزء سابقه حرفه‌مندی محسوب خواهد شد.

در صورتی که برای متقاضی بازنشستگی به عنوان سهم کارفرما وجوهی در صندوق‌های بیمه دیگر پرداخت شده بر حسب تقاضای متقاضی به صندوق منتقل خواهد شد.

ماده ۴۱ - برداشت یا تصرف غیر قانونی

هر گونه برداشت یا تصرف غیر قانونی از وجوه یا اموال صندوق در حکم اختلاس یا تصرف غیر قانونی در اموال دولت است.

فصل هشتم - سایر**ماده ۴۲ - حوزه شمول قانون**

۱. کلیه نهادهای دولتی، عمومی، تعاونی، نظامی، انتظامی و خصوصی در انجام وظایف و ارائه خدمات مرتبط با موضوع قانون، موظف به استفاده از حرفه‌مندان هستند. نهادهای مذکور می‌توانند با رعایت قوانین و مقررات مربوطه شرایط فنی و اختصاصی خود را علاوه بر الزامات این قانون اعمال نمایند.
۲. در صورتی که تعداد حرفه‌مندان هریک از رشته‌های حرفه‌مندی یا رشته‌های زیرمجموعه در رشته‌های حرفه‌مندی این قانون به‌گونه‌ای باشد که امکان تشکیل سازمان‌های استانی مرتبط به آن رشته در بیش از سه چهارم استان‌های کشور وجود داشته‌باشد، این حرفه‌مندان می‌توانند از طریق شورای عالی رسته مربوطه تقاضای شکل‌گیری رسته جدید با رشته‌های مرتبط آنرا به وزارت جهت بررسی و تصویب هیات وزیران ارسال دارد.
۳. پس از لازم الاجرا شدن این قانون، قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان مصوب ۱۳۷۴ با کلیه اصلاحات و الحاقات بعدی نسخ می‌گردد و عنوان این قانون به قانون "نظام مهندسی ساختمان" تغییر می‌یابد.

ماده ۴۳ - نحوه و زمان بندی اجرای قانون

۱. وزارت موظف است ظرف مدت یکسال از تاریخ تصویب این قانون، آئین نامه های اجرایی آن را تهیه و به تصویب هیات وزیران برساند و دستور العمل های اجرایی مرتبط را راسا تصویب و ابلاغ نماید.
۲. وزارت مکلف است با همکاری شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ظرف یکسال از تاریخ تصویب این قانون شرایط تطبیق مقررات قانون جدید را با قوانین و مقررات گذشته در دوره انتقال در آئین نامه اجرایی تدوین نماید
۳. این قانون یکسال پس از انتشار در روزنامه رسمی لازم الاجرا خواهد بود.

ماده ۴۴ - نقض مقررات حرفه مندی

۱. هرگونه توافق بر خلاف مقررات حرفه مندی موضوع این قانون باطل و فاقد اعتبار خواهد بود و هیچ قراردادی نمی تواند مسئولیت های موضوع این قانون را محدود نماید.
۲. در صورت نقض هر یک از مقررات حرفه مندی موضوع این قانون، مرتکب به مجازات مقرر در این قانون و سایر قوانین حسب مورد محکوم می گردد.

ماده ۴۵ - هزینه های تدوین مقررات ملی، توسعه و ترویج

ذیحسابان و مسئولین امور مالی موظفند در هنگام پرداخت به مشاوران و پیمانکاران طرحهای عمرانی کشور معادل دو در ده هزار از دریافتی آنها را کسر و شهرداریها معادل یک در هزار از هزینه ساخت واحدهای مسکونی با زیربنای بیش از الگوی مصرف مسکن و واحدهای غیرانتفاعی را که هر ساله بوسیله وزارتخانه های راه و شهرسازی و کشور تعیین می شود از سازندگان وصول و به حساب درآمد عمومی کشور واریز نمایند. معادل ۱۰۰٪ (صد در صد) وجوه واریزی بر اساس ردیفی که به همین منظور در بودجه سنواتی پیش بینی میگردد در اختیار وزارت راه و شهرسازی قرار خواهد گرفت تا صرف انجام مطالعات و تدوین مقررات ملی ساختمان، امور کنترل ساختمان، ترویج و توسعه و اعتلای نظام مهندسی، کمک به سازمانهای نظام مهندسی ساختمان برای انجام وظایف قانونی خود، برقراری دوره های آموزشی در سطوح مختلف، برگزاری مسابقات حرفه ای و تخصصی و ترویج روش های صرفه جویی در مصرف انرژی نماید.

ماده ۴۶ - هزینه های مرتبط

در اجرای ماده ۳۷ قانون وصول برخی از درآمدهای دولت مصوب سال ۱۳۷۳، هزینه صدور صدور، تمدید یا تجدید پروانه حرفه مندی معادل پنج میلیون ریال است. مبلغ یاد شده و همچنین مبالغ مربوط به برگزاری آزمون های تخصصی ورود به حرفه؛ و نیز آن دوره های آموزشی پیش از ورود به حرفه که توسط وزارت برگزار می شود؛ در حسابی که به همین منظور نزد خزانه افتتاح می گردد واریز و در اختیار وزارت راه و شهرسازی قرار می گیرد تا صرف امور مربوط به تدوین، تصویب، ترویج و کنترل مقررات ملی ساختمان و مقررات شهرسازی و اعتلای مهندسی گردد. مبلغ یاد شده هر سال متناسب با نرخ تورم توسط وزارت تعیین و به تصویب هیات وزیران می رسد.